...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...СС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 254 (1854)
ОКТЯБРИИН 26
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые зоригжуулагша ба хүтэлбэрилэгшэ агуухэ хүсэн—Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

(Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан

КПСС-эй ЦК-гэй УРЯАНУУД

1. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ой ...даха болтогой!

2. Бүхы оронуудай ажалшад! Эб найрамдал сахилгын хэрэгые ара- ...й гартаа абаад, тэрэниие эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа ..., амгалан байдал сахигдаха ба батадхагдаха! Эб найрамдалай тү- ...тэмсэлдэ арадуудай нэгэдэлые бэхижүүлэгты!

3. Эб найрамдалай түлөө, демократиин түлөө, социализмын түлөө ...эгшэ бүхы арадуудта ахадүүгэй амар мэндэ!

4. Бүхы оронуудта эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд! Шэнэ дай һү- ...регшэдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдал хамгаалагшадай хүсэтэ фрон- ...нягталан жагсаагты, үргэн ниитэ арадуудые бүри олоорнь тэрээндэ ...адуулагты, эб найрамдалай дайсадай хорото ябуулганууд тушаа һэ- ...этэй байгты! Эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондоо амгалан ...р харилсан ажаллахын түлөө тэмсэлэй тугые улам дээшэнь үргэгты!

5. Бүхы оронуудай ажалшад! Буу зэбсэг хороохо ябадал туйлагты! ...нна, водородно ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад зэбсэгүүдые хо- ...ые эригты! Атомай хүсые эб найрамдалай ба хүн түрэлтэнэй гэгээрэл ...босоролой аша туһада хэрэглэе!

6. Европейскэ бүхы арадуудта бата бэхи эб найрамдал ба хамтын ...үгүй байдал хангахын түлөө тэмсэе!

7. Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай ажалшад! Эб ...амдалай бата түшэг тулгуури болоһон социализмын ба демо- ...иин лагериин хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүй бэхижүүлэгты, манай ...уудай арадуудай хоорондын ахадүүгэй хани барисаае, харилсан ...лалгые хүгжөөн бэхижүүлэгты!

8. Арадай ажахые ба культурые саашадань дэбжээхын түлөө, арад ...ниитын ажана байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулхын түлөө, ...айрамдалай ба социализм байгуулхын түлөө шэн зоригтойгоор тэм- ...э байһан арадай-демократическа гүрэнүүдэй: Польшын, Чехослова- ..., Венгриин, Болгариин, Румыниин, Албаниин, Монголой Арадай ...убликын ажалшадта ахадүүгэй амар мэндэ!

9. Арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ түрүүшын табанжэлэй түсэбые бэе- ...хын түлөө, ороноо индустриализацилхын ба хүдөө ажахыдаа коопе- ...и бии болгохын түлөө, социализмын үндэһэ һуури байгуулхын түлөө ...алтатайгаар тэмсэжэ байгаа агуухэ хитад арадта ахадүүгэй амар ...э! Дэлхэйн хүсэн түгэс гүрэн — Хитадай Арадай Республика ман- ...а болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түгэс хүсэн болоһон советскэ ...итад арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан, харилсан ажаллалга ...ажа, һалбаран бадаржа байг лэ!

10. Арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоохын, саашань хүгжөөхын тү- ...эб найрамдалай түлөө, демократическа үндэһэ һуури дээрэ Корейн ...ональна нэгэдэлые туйлахын түлөө тэмсэжэ байһан Корейскэ Ара- ...Демократическа Республикын баатарлиг арадта ахадүүгэй амар ...дэ!

11. Арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоохын түлөө, эб найрамдалай ..., демократическа үндэһэ һуури дээрэ Вьетнамай национальна нэгэ- ...е туйлахын түлөө тэмсэжэ байһан Вьетнамай Демократическа Рес- ...ликын баатарлиг арадта ахадүүгэй амар мэндэ!

12. Милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай, демо- ...ческа үндэһэ һуури дээрэ Эхэ ороноо нэгэдүүлхын түлөө тэмсэжэ ...аа Германска Демократическа Республика—бүхы Германиин эб ...амдалда дуратай хүсэнүүдэй түшэг тулгуури мандаха болтогой!

Германска ба советскэ арадуудай хоорондын хани барисаан, харил- ...ажаллалга бэхижэн хүгжэжэ байг лэ!

13. Югославиин Арадай Федеративна Республикын арадуудта амар ...э! Советскэ Союзай ба Югославиин арадуудай хоорондын ахадүү- ...хани барисаан, харилсан ажаллалга бэхижэжэ, һалбаран бадаржа ...г лэ!

14. Тэгшэ эрхэ, бэе бэедээ этигэлсэлгэ, арадуудые хүндэлэлгэ дээрэ ...эһэн Советскэ Союз Финляндска Республика хоёрой хоорондын ... барисаан, харилсан ажаллалга бэхижэжэ, һалбаран бадаржа ...г лэ!

15. Бээе даанхай ба демократическа Австриие һэргээн бодхоохо ту- Договорые советскэ арад амаршална! Австриин ба Советскэ Сою- ...арадуудай хани ёһоной харилсаан Европодохи бата бэхи эб найрам- ...й аша туһада бэхижэн хүгжэжэ байг лэ!

16. Агуухэ индийскэ арадта амар мэндэ! Советскэ Союзай ба Ин- ... арадуудай хоорондын хани барисаан, харилсан ажаллалга бүхы ...эй дээрэ эб найрамдалай аша туһада бэхижэн хүгжэжэ байг лэ!

17. Империалистическэ дарлалтада эсэргүүсэн, өөһэдынгөө эрхэ су- ...эй ба национальна бээе даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан ко- ...альна ба бээе даагаагүй оронуудай арадуудта амар мэндэ!

18. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө, гүрэнүүдэй ...анаар ажабайхын ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал ...хын түлөө тэмсэлдэ Англиин, Америкын Холбоото Штадуудай ба ...тскэ Союзай арадуудай хани барисаан, харилсан ажаллалга ман- ... болтогой!

19. Эб найрамдалай түлөө, германска милитаризмые һэргээлгэдэ ...үүсэн, Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа байгуулхын түлөө ...элдэ Советскэ Союзай арадуудай ба Франциин, Италиин арадуудай ...ондохи хани барисаан, харилсан ажаллалга бэхижэжэ байг лэ!

20. Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай ба Европын ара- ...ай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэжэ байһан Германска Федеральна ...убликын ажалшадта амар мэндэ!

21. Милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүүсэн, национальна бээе даан- ...байдалай түлөө, өөрынгөө ороной демократическа хүгжэлтын түлөө ...эжэ байһан японско арадта амар мэндэ!

22. Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай гадаадын политика— ...айрамдалые аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ хэлбэришэгүй по- ...а, уласхоорондын харилсан ажаллалгын, бүхы оронуудтай эконо- ...ска ба культурна холбоо барисаа хүгжөөлгын политика мандаха ...тогой!

23. Советскэ Армиин ба Флодой сэрэгшэд! Өөһэдынгөө сэрэгэй ба ...тическэ эрдэмые оролдосотойгоор дээшэлүүлэгты, өөһэдынгөө дай- ...ы шадабариие нарижуулан һайжаруулагты, дайшалхы эгээ шэнэ ...ые, мүнөө үеын буу зэбсэгүүдые шудалагты!

Эб найрамдалые, манай Эхэ ороной аюулгүй байдалые сахижа бай- ...илалтануудай алдар солоор бүрхөөгдэһэн, Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэ- ... мандаха болтогой!

24. Советскэ Союзай ажалшад! Коммунистическэ партиие ба Со- ...ээ Союзые тойрон улам нягтаар жагсая, коммунистическэ общество ...уулха агуухэ хэрэгтэ манай хүсэнүүдые ба зохёон байгуулхы эршэ ...ые элсүүлэн хандуулая!

25. Эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, ...тскэ интеллигенци! Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, гүрэнэй ...бүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө, арадай ажахын шэнэ, ...э дэбжэлтын түлөө тэмсэлдээ ажалай шэнэ амжалтануудые туйла- ... Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездые нэрэтэй ...тойгоор угтая!

26. Советскэ байгуулалтын бата бэхи үндэһэ һуури—хүдэлмэришэн ...ин ба колхозно таряашадай холбоо барисаан хүдэлмэришэн ангиин ...бэри доро мандажа, бэхижэжэ байг лэ!

27. Манай олонациональна социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалай ... үндэһэн — Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй хани барисаан ...дажа, һалбаран бадаржа байг лэ!

28. Советскэ Союзай ажалшад! Арадай бүхы ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, арадай материальна ба культурна ажана һайн байдалые дээшэлүүлхэ, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ үндэһэ һуурииие—хүндэ промышленностиие үлэмжэ ехээр хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан Парти, Правительствын политикые бодото хэрэг дээрэ оролдосотойгоор бэелүүлэгты!

29. Социалистическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгты, эсэгэ ороной ба хилын саадахи наука болон техникын туйлалтануудые, предприятинуудай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгты! Үйлэдбэриин процессүүдые механизацилгын ба автоматизацилгын хэмжээе али болохоор дээшэлүүлэгты! Ажалай бүтээсые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэгты!

Промышленностиин саашадаа хүсэтэйгөөр дэбжэхэ ябадал хангая!

30. Социалистическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Үйлэдбэриин түсэбые бүхы показательнуудай талаар амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэгты, предприяти бүхэнэй жэгдэ һайн хүдэлмэриие хангагты! Ажалай журамые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлэгты! Продукциин шанар һайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты!

31. Нүүрһэнэй промышленностиин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд! Бүхы шахтануудай үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэлгэ туйлагты, нүүрһэ малтан абалга эмхидхэлгын түрүү аргануудые нэбтэрүүлэгты, техникэ ашаглалгые һайжаруулагты! Шэнэ шахтанууд ба уурхайнуудые түргэнөөр байгуулагты, тэдээнэй проектнэ хүсэ шадалые ашаглан хэрэглэгты! Арадай ажахыда нүүрһэ ехээр үгэе!

32. Нефтяной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Скважинануудые улам түргэнөөр үрэмдэгты, нефтиин ба газай шэнэ газарнуудые түргэнөөр нээгты! Олзоборилго ба завод бүхэндэ нефть малтан абаха, буйлуулха шэнэ түрүү арганудые үргэнөөр хэрэглэгты! Һайн шанартай нефть, газ, нефтепродуктнуудые орондоо ехээр үгэе!

33. Советскэ энергетигүүд! Электростанцинуудта шэнэ хүсэнүүдые түргэнөөр ашаглагты, электросетиие хүгжөөгты, тэдэниие ашаглалга һайжаруулагты, түлишэ гаргашалгые бага болгогты! Түрүү техникые үргэнөөр нэбтэрүүлэгты!

34. Советскэ металлургнууд! Металлургическа болон горнорудна предприятинуудай хүсые бүри һайнаар хэрэглэгты, үйлэдбэриин техникые ба технологиие нарижуулагты! Эрхим шанартай буладуудые, халуу даастай шудхамалнуудые, үнгэтэ ба шухаг металлнуудые, экономичнэ шэнэ янза түхэлэй прокат үйлэдбэрилгые дээшэлүүлэгты! Арадай ажахыда шэрэм, булад, прокат болон үнгэтэ металлнуудые ехээр үгэе!

35. Машина бүтээлгын предприятинуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд! Шэнэ түхэлэй машинануудые түргэнөөр байгуулагты, тэдэнэй үйлэдбэрилгые бүхы хэмжээгээр үргэдхэгты! Мүнөөнэй станогууд, прессүүд, автомобильнууд, тракторнууд, комбайнууд болон бусад машинануудай үйлэдбэрилгые ехэдхэгты! Түхеэрэлгые модернизацилга хангагты!

36. Электротехническэ ба радиотехническэ промышленностиин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд! Эгээн шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэ, аппаратура, приборнууд болон эрхим шанартай бусад зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилдэг бологты!

37. Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай ажахыда, хүн зондо хэрэгтэй минеральна үтэгжүүлгэ ба химическэ бусад продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг бологты, ассортиментыень үргэдхэгты!

38. Барилгашад—эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд! Промышленна шэнэ предприятинуудые, совхозуудые, машинно-тракторна станцинуудые, байрын гэрнүүдые, һургуулинуудые, больницануудые, хүүгэдэй ба культурна эмхи зургаануудые түргэнөөр баригты! Барилга индустриализацилгые дээшэлүүлэгты, түмэр-бетонно хабсаргададаг конструкцинуудые ехээр хэрэглэгты! Барилгын шанар һайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты!

39. Барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Цемент, түмэр-бетонно хабсаргададаг конструкцинуудые, барилгын шэнэ материалнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг бологты! Манай Эхэ ороной барилгануудта эрхим шанартай, химда үнэтэй барилгын материалнуудые ехээр үгэе!

40. Ой модоной, модо болбосоруулгын ба саарһанай промышленностиин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд! Модо бэлэдхэлгэ ба шэрэлгые, саарһа үйлэдбэрилгые ехэ болгогты! Ажалай бүтээсые дээшэлүүлэгты, үйлэдбэри эмхидхэлгые һайжаруулагты, механизмуудые гүйсэд ашаглагты! Орондоо модо, эрхим шанартай саарһа ба мебель ехээр үгэе!

41. Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленностиин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд! Эд бараа үйлэдбэрилгые, тэрээнэй ассортиментые үргэдхэгты, түүхэй эд гамтайгаар хэрэглэгты! Һайн шанартай ба гоё һайхан бүд, һайн шанартай хубсаһа, бүхэ ба һайхан гутал, арадай хэрэглэлэй бусад эд бараа ехээр үгэе!

42. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Эдеэ хоолой продуктнуудые үйлэдбэрилгэ бүхы хэмжээгээр үргэдхэгты, тэдээнэй шанар һайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты! Хүн зондо сахар, еэхэ, тоһо, мяханай, һүнэй ба бусад продуктнуудые ехээр үгэе!

43. Загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Загаһа бариха ба буйлуулха түсэбөө дүүргэжэ байгты! Олзоборилгын флодые, загаһа барилгын багажа зэбсэгүүдые һайнаар хэрэглэгты! Загаһа үсхэбэрилгэ хүгжөөгты, продукциин шанар һайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты!

44. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Тарилгын талмайе үргэдхэгты, газар элдүүрилгын культурые дээшэлүүлэгты, элбэг ехэ ургаса ургуулдаг бологты! Шэнэ ба боро газар саашадаа элдүүрилэн ашаглахын түлөө тэмсэгты!

10 миллиардһаа доошо бэшэ пүүд орооһо таряа жэл бүри суглуулан абадаг болоё!

45. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Орооһо таряа үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ, малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха шухала эшэ үндэһэн бологшо кукуруза тарилгые бүхы хэмжээгээр үргэдхэгты, ургасыень дээшэлүүлэгты!

46. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Социалистическэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүсэтэйгөөр дэбжээхын түлөө тэмсэгты! Эдлүүриин газарые, колхозууд болон совхозуудта бии байгаа резервнүүдые һайнаар хэрэглэгты! Орондоо орооһо таряа, мяха, һү, нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр үгэе!

47. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Техникые гүйсэд хэрэглэхын түлөө, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта комплексно механизаци нэбтэрүүлхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэгты!

48. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд! Ажалай бүтээсые дээшэлүүлэгты, ажалай журамые бэхижүүлэгты! Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шудалагты, үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгты! Колхозуудай ниитын ажахые саашадань бэхижүүлгые, бүхы хэмжээгээр хүгжөөлгые, колхозуудай олзын ургалтые ба колхознигуудай ажана байдалай һайжаралгые хангая!

49. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Малай ашаг шэмын эрид дээшэлэлгые ба тоо толгойнь олошоролгые хангагты! Малдаа һайн үбэлжэлгэ бэлдэе! Орондоо малажалай продуктнуудые ехээр үгэе!

50. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд! МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Хлопок, лён, сахарна свёкло болон техническэ бусад культурануудые, овощь ба хартаабха ехээр тарижа ургуулагты! Эдэ культурануудай ургасые дээшэлүүлэгты!

51. Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые, малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө, колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөхын түлөө, хүдөө ажахын продукци тушаалгаар гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые колхозуудай хаһа саг соонь дүүргэхын түлөө тэмсэгты! Тракторнууд, комбайнууд болон бусад машинануудые эрхим шанартайгаар заһабарилая!

52. Совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Эдлүүриингээ газарые һайнаар хэрэглэгты, полинуудай ургасые, малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлэгты! Совхозуудта өөрынь тэжээлэй база байгуулагты! Үйлэдбэри эмхидхэлгые ба техникэ хэрэглэлгые һайжаруулагты, продукциин өөрынь үные химдаруулагты, совхоз бүхэнэй ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилхэ ябадал туйлагты! Бүхы совхозуудые товарна продукци ехээр үгэдэг жэшээтэ предприятинууд болгоё!

53. Нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай хэрэглэлэй эд бараа, ажахыда хэрэгтэй зүйлнүүдые, барилгын материалнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг бологты! Хэһэн зүйлнүүдэйнгээ шанар һайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты, нютагай түүхэй эд һайнаар хэрэглэгты! Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха предприятинуудые олон болгогты, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулагты!

54. Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд! Городто ба хүдөөдэ советскэ худалдаа наймаа бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлэгты, ажалшадай хэрэглэмжые шухала эд бараагаар гүйсэд хангагты! Советскэ худалдаа наймаанай культурые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгты!

55. Түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэд! Ашаае таһалдуулангүй шэрэхэ ябадал хангагты! Пассажирнуудые хангалга һайжаруулагты! Хүсэ ехэтэй тепловозуудые, электровозуудые оролдосотойгоор нэбтэрүүлэгты, транспорт дээрэ механизацилгын ба автоматизацилгын хэмжээе дээшэлүүлэгты! Үбэлэй эрхэ байдалда түмэр замуудай жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал хангая!

56. Далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэд! Ашаа шэрэлгые бүхы хэмжээгээр ехэдхэгты, пассажирнуудые хангалга һайжаруулагты! Шэнэ техникые ба флот болон портнуудые ашаглаха түрүү арганудые зоримгойгоор хэрэглэгты! 1956 оной навигацида флодые жэшээтэ һайнаар бэлэдхэе!

57. Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай хүдэлмэрилэгшэд! Ашаа шэрэлгые ехэдхэгты, пассажирнуудые хангалга һайжаруулагты! Автомобильнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын ба горючи арьбалхын түлөө тэмсэгты! Харгынуудые жэшээтэ һайн байлгагты, шэнэ харгынуудай барилгые үргэдхэгты!

58. Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые эсэшэ сусашагүйгөөр хүгжөөгты, нарижуулан һайжаруулагты! Почтын, телеграфай, телефоной, радиогой, телевидениин һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал туйлагты! Арад зониие хангалга һайжаруулагты!

59. Советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд! Гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулагты, албан хойрог ба нобшо ябадалые үгы хэгты! Ажалшадай эрилтэнүүд болон хэрэглэмжэнүүдтэ анхаралтайгаар хандагты! Гүрэнэй журам бэхижүүлхын, социалистическэ хуули ёһые наринаар сахихын түлөө тэмсэгты! Гүрэнэй аппарадые гаргаша багатай болгохо ба олониитэтэй тэдэнэй холбоо барисаае саашадань шангадхаха ябадал туйлая!

60. Научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, дээдэ һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд! Советскэ наукые урагшань дабшуулагты, манай ороной техническэ дэбжэлтэдэ наукын үүргые дээшэлүүлэгты! Научна хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлэгты! Мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэ һайжаруулагты!

61. Литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд! Идейнэ гүнзэгы удхатай литература ба искусствын түлөө тэмсэгты, өөһэдынгөө уранһайханай шадабариие эсэшэ сусашагүй нарижуулан һайжаруулагты. Манай агуухэ арадай сэдьхэл хангамаар зохёолнуудые найруулагты!

62. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Үхибүүдые һургалгын ба хүмүүжүүлгын шанар дээшэлүүлэгты, һургуулинуудые политехнизацилхын түлөө тэмсэгты! Советскэ Эхэ орондоо инаг дуратай ба үнэн сэхэ байхаар, арадуудай хоорондын хани барисаанай үзэл сурталаар үхибүүдые хүмүүжүүлэгты! Социалистическэ обществын бүхы талаараа хүгжэнги, культурна ба ажалда дуратай гражданинуудые, коммунизмын эдэбхитэй байгуулагшадые бэлэдхэгты!

63. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд! Арадай элүүрые хамгаалга һайжаруулан хүгжөөгты, эмнэлгын ба санитарна эмхи зургаануудай хүдэлмэриин культурые дээшэлүүлэгты! Медицинскэ наукын туйлалтануудые хүдэлмэридөө хэрэглэгты!

64. Советскэ профсоюзууд! Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэгты! Үйлэдбэриин новаторнуудай дүй дүршэл дэлгэрүүлэгты! Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай материальна ажабайдалые ба культурна хэмжээе саашадань дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдогты!

Коммунизмын һургуули—советскэ профсоюзууд мандаха болтогой!

65. Советскэ эхэнэрнүүд! Арадай ажахын, наукын ба культурын бүхы һалбаринуудта, мүн советскэ арадай аша туһада ба зол жаргалда үхибүүдые хүмүүжүүлхэ һайн һайхан хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлагты!

Коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшад — советскэ эхэнэрнүүд мандаха болтогой!

66. Коммунизмын залуу байгуулагшадай түрүү отряд, советскэ залуушуулые эмхидхэгшэ, Коммунистическэ партиин эдэбхитэй туһалагша ба резерв — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз мандаха болтогой!

67. Хүбүүд ба басагад, манай алдарта советскэ залуушуул! Ажахын ба культурна байгуулалтада, оронойнгоо ниитын-политическэ бүхы ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадагты! Түрүү наука ба техникын туйлалтануудые оролдосотойгоор шудалагты, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриие һайнаар мэдэдэг бологты! Манай орондо коммунизм байгуулгын илахын түлөө тэмсэлдэ хатуу зоригтой байгты!

68. Пионернүүд ба һурагшад! Эрдэмые оролдосотойгоор, тэсэбэритэйгээр шудалагты! Ажалда дуратай, журамтай байгты, һуралсалдаа амжалта туйлагты!

69. Коммунистнууд ба комсомолецууд! Марксистско-ленинскэ теориие оролдосотойгоор шудалагты, манай социалистическэ промышленностиие ба хүдөө ажахые саашадань дэбжээхын түлөө, арадай ажахыда техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, советскэ арадай ажана байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулхын түлөө, СССР дотор коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябагты!

70. Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай бата түшэг тулгуури—Советскэ Социалистическэ Республикануудай агуухэ Союз мандаха болтогой!

71. Коммунизм байгуулагша—агуухэ советскэ арад мандаха болтогой!

72. Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые зоригжуулагша ба хүтэлбэрилэгшэ агуухэ хүсэн—Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

73. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр—урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ дабшая!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ажалшадай эрилтые хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа табиха

(Улан-Удын городской районой XV партийна конференцихээ)

Һаяхан, октябриин 22—23 үдэрнүүдтэ, Улан-Удэ городой Городской районой ээлжээтэ XV партийна конференци боложо үнгэрбэ. Конференци дээрэ КПСС-эй райкомой тоосоото элидхэл партиин райкомой секретарь **С. С. Бадмацыренов**, шалгалтын комиссиин элидхэл нүхэр **Колосов** хэһэн байна.

—Партиин XIX съездын болон КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолнуудаар хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн партиин районно комитет, партийна эхин организацинууд, профсоюзна болон ажахын организацинууд үнгэрһэн жэлдэ хүдэлмэридөө зарим тэды амжалта туйлаа,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—Нэн түрүүн промышленна предприятинуудай хүдэлмэри нилээд һайжараа. Энэ жэлэй 9 һарын түсэбые промышленностиин талаар район 105,6 процент дүүргэбэ. Табадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө мүрысэжэ, районой 14 түрүү предприятинууд, тэрэ тоодо «Механлит» завод, пивын завод, Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель болон бусад табанжэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэө. 1288 түрүүшүүл өөһэдынгөө табанжэлэй даалгабарине дүүргээд, удаадахи табанжэлэйнгээ даалгабаряар хүдэлмэрилжэ байна.

Тиигэбэшье, районой промышленна предприятинууд өөһэдынгөө арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэжэ шаданагүй, гээгдэнги, гүрэнэй түсэб дүүргэдэггүй предприятинууд үшөөл бии байна. Районой 34 предприятинуудай долоониинь 9 һарынгаа түсэб дүүргээгүй, тэрэ тоодо шэлэй механизированнэ завод, загаһа буйлуулха завод, Горпромторгын болон уран зураашадай мастерскойнууд гэхэ мэтэ. Эдэ предприятинууд яахадаа гүрэнэй түсэб дүүргэнэгүйб гэхэдэ, түбхын түрүүн предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд (директор болон главна инженер) үйлэдбэреэ тон һулаар хүтэлбэрилнэ, цехүүдые даагшадта, мастернуудта болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй. Нүгөө талаһаань абахада, партийна эхин организацинууд предприятиингаа ажалые гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ оролдодоггүй, гүрэнэй түсэб эрхэбэшэ дүүргэхэ хэрэгтэ коллективүүдээ үшөөл һулаар эмхидхэнэ.

Олон предприятинуудта, илангаяа олзоборилгын артельнуудта голодоһо гаргаха ябадал үзэгдэнэ. Тэрэнэй эсэстэ районой предприятинууд 530 мянган түхэригэй гарзада ороһон байха юм. Мүн шэнэ техникэ тодхохо, түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэг баһал һулаар табигданхай.

Саашань нүхэр Бадмацыренов ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө юунэй хэгдэжэ байһаниие хэлэхэ зуураа, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хэрэгтэхи дутагдалнуудые тэмдэглэбэ. Илангаяа кондитерскэ фабрика, «Победа» болон «Восток» артельнуудтэ энэ хэрэг муугаар табяатай.

Районно партийна организациин зүгһөө хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха, шефтээ абаһан колхозуудтаа малай байра болон силосно түхеэрэлгэнүүдые бариха, малай тэжээл бэлэдхэхэ ба ургаса хуряаха талаар сэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Гадна районно партийна эдэбхитэдэй дундаһаа 100 гаран хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүдөө нютагта ошожо, колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байха юм.

Эдэ бүхы баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, коммунистнуудай эдэбхи хэшээл нилээд дээшэлжэ, партийна организацинуудай үүргэ ехэ болоһон байна.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд барилгын предприятинуудай хүдэлмэриие ехээр шүүмжэлбэ. «Бурмонголстрой» трестын 4-дэхи барилгын участок, «Забайкаллестрансстрой» трестын городской участок болон бусад барилгын организацинууд тон хангалтагүйгөөр хүдэлнэ.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха эмхи зургаануудай муугаар хүдэлмэрилжэ байһан тухай конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд 9 һарынгаа түсэб дүүргээгүй, городой ажалшадые овоць болон хартаабхаар хангаха хэрэгые һулаар эмхидхэһэн байна. Элүүрые хамгаалха эмхи зургаанудай болон һургуулинуудай хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Партийно-эмхидхэлэй болон идеологическа хүдэлмэри тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хэлээд, кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха болон тэдэниие хүмүүжүүлхэ талаар партиин райкомой хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые шүүмжэлбэ. Партиин райком тоосоото үе соогоо гансахан партийна эхин организациин секретарьнуудтай хүдэлмэрилхэһөө гадна, бэшэ хүтэлбэрилхы кадрнуудтай ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй байшоо.

Конференци дээрэ эгээн түрүүлэн үгэ хэлэһэн делегат нүхэр **Ситникова** ажалшадай элүүрые хамгаалха зорилгонуудта партиин райкомой талаһаа тон бага анхарал табигдана гэжэ тэмдэглэбэ.

— Би XIV партийна конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, КПСС-эй райкомой энэ дутагдал тухай шүүмжэлэл хэһэн байгааб. Теэд үнгэрһэн жэл дотор өөдтэй хубилалта болоогүй, гэжэ нүхэр Ситникова хэлэбэ. Жэшээнь, эхэнэрнүүдэй нарайлалгын гэр заһабарида орохо болоһоор үнинэй. Мүн тэндэ оро, дэбисхэр гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд ехэ дутамаг. Энээн тушаа партиин райком, районно Совет бүхэли жэл дотор бодото хэмжээ абанагүй, миил хооһон үгөөр найдуулаад лэ һуужа байдаг. Райкомой түлөөлэгшэд манай хүдэлмэридэ һулаар туһална.

Удаалан үгэ хэлэһэн делегат нүхэр **Щербаков** педагогическа институдай хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тухай хэлэбэ. Тус институдта студентнэрэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар табигданхай, мүн эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Һүүлэй үедэ залуу эрдэмтэдэй ургалта аалиданхай. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, залуу кадрнуудта анхарал багаар табигдана, олон ушарта тэдээндэ буруугаар, бүдүүлигээр хандаха, олоорнь хүдэлмэриһөө гаргаха ябадал үзэгдэнэ. Мүн шэнэ студентнэрые шэлэн абаха үедэ таарахагүй ябадал гараһан байха юм. Иимэ дутагдалнуудай байхада тэндэхи партийна эхин организаци, партиин райком бодото хэмжээ абанагүй.

Районой предприятинуудай хүдэлмэри тухай, тэрэниие партиин райкомой зүгһөө хэр зэргээр хүтэлбэрилжэ байһан тухай хэдэ хэдэн делегадууд үгэ хэлэбэ.

— Судно-заһабарилгын заводто уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой оруулһан дурадхалнууд үни удаан саг соо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнгүй хэбтэдэг,— гэжэ делегат **Орлов** хэлэбэ.— Теэд заводой главна инженертэ энээн тушаа хэдэ дахин хэлэгдэбэшье, хубилалта болоногүй гэбэ.

— Городской электростанцида шэнэ агрегат нэмэжэ тодхогдохо ёһотой байбашье, городской Совет бодото туһаламжа хүргэнэгүй, — гэжэ делегат **Зеленовский** тэмдэглэнэ.

—Хүдэлмэришэдтэ байрын гэрнүүдые бариха гэхэдэ городской Совеэдэй зүгһөө ямаршье туһаламжа байдаггүй, харин һаад ушаруулдаг — гэжэ делегат нүхэр **Крутояренко** шүүмжэлбэ. — Илангаяа городской архитектурын хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ албан хойрогоор хандадаг.

Делегат нүхэр **Мероков** «Забайкаллесстрой» трестын хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые тэмдэглэхэ зуураа, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй тон муугаар, хайша хэрэгээр хүдэлмэрилдэгые шүүмжэлбэ. Тэндэ гүрэнэй мүнгэ зөөри урихэ ябадал үзэгдэнэ. Мүн иимэ байдал Бурпромсоведтэ, госфилармонидо ушардаг гэбэ.

Конференци дээрэ хэдэн делегадууд үгэ хэлэхэдээ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шүүмжэлһэн байна. Делегат нүхэр **Куреев** Бурмонторгын база ехэ муугаар хүдэлмэрилнэ, тон шухала хэрэгтэй эд товарнуудые магазинуудта үгэдэггүй гэбэ. Нютагай промышленностиин предприятинууд худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай баталһан договорнуудаа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Олон ушарта шанар муутай товарнуудые үгэхэеэ һанадаг гэбэ.

— «Кооператор-комсомолец» артель энэ жэлэй түрүүшын хахадта Бурмонкоопсоюзай системэдэ 800 мянга гаран түхэригэй товар договорһоо дутуу үгөө. «Коминтерн» гэжэ олзоборилгын артель 35000 паар гутал, оёдолой фабрика — 3000 гаран костюм договороороо үгэнгүй үлэһэн байна. Энэ хадаа ажалшадые, илангаяа хүдөөдэ ажаһуудаг зоной эрилтые хангаха ябадалда һаад ушаруулна, — гэжэ делегат нүхэр **Колмаков** шүүмжэлээ.

— Республикын колхозуудай мүнөө жэлдэ болзорһоонь урид гүрэндөө һү тушааха түсэбөө дүүргэһэнэйнь түлөө үнгэрһэн гурбан квартал соо худалдаа наймаанай предприятинууд 25 мянган центнер һү, 2050 центнер мяха түсэбһөө гадуур абаһан байна. Тиигэбэшье, худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд овоць болон хартаабха хүдөөһөө худалдажа абаад асаржа наймаалха хэрэгые тон хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ, — гэжэ делегат нүхэр **Сельверов** хэлээ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд нүхэд **Филиппов, Розенраух** гэгшэд һургуулинуудта политехническэ һуралсал эмхидхэхэ хэрэгэй хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай тэмдэглээд, энээндэ партиин райкомой талаһаа анхарал багаар табигдана гэбэ. Һургуулинуудта мастерскойнуудые түхеэрхэдээ нилээд олон машина, зэмсэгүүдые промышленна предприятинуудһаа абаха болонобди, тэрээндэмнай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд туһалха зэргэтэй гэбэ.

Делегадууд нүхэд **Павлов, Семенова** болон бусад эмнэлгын эмхи зургаануудтахи дутагдалнуудые шүүмжэлхэ зуураа, хүүгэдэй яслинуудта хэрэглэгдэхэ продукт гүйсэд үгтэнэгүй, врачууд городской аптекэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй холбоо багатайгаар хүдэлмэрилһэнһөөнь боложо, тэндэ ямар шэнэ эм бии байһые заримдаа мэдэдэггүй гэбэ.

— Партиин райком советскэ эмхи зургаануудай, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ һаналаа багаар табидаг, тэндэ бии байһан ехэнүүд дутагдалнуудые обёордоггүй, —гэжэ делегат нүхэд **Ерчева** хэлэбэ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэгшэдэй дунда делегадууд нүхэд **Шатилов, Болотов, Ячменева, Еремин, Мясников, Бельгаев, Магунов** болон бусад бии. Хамтадаа 24 хүн үгэ хэлэһэн байна.

Конференцидэ хабаадагшад партиин райкомой хүдэлмэриие хангалтатай дээрэ тоолоод зохихо тогтоол абаһан байна.

Удаань партиин райкомой шэнэ составые, шалгалтын комиссиие, Улан-Удын городской болон Бурят-Монголой областной ээлжээтэ партийна конференцинүүдтэ делегадуудые һунгаба.

* * *

Конференциин үнгэрхэлөөр партиин райкомой эмхидхэлэй Пленум боложо, КПСС-эй райкомой секретарьнуудаар нүхэд **Бадмацыренов, Прозоров, Гаськова** гэгшэд һунгагдаба, мүн райкомой таһагуудые даагшад томилогдоһон байна.

Партийна эхин организациин секретарьнуудай семинар болобо

КПСС-эй Кударын айком партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай нэгэ үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ.

Семинарта хабаадагшадта иимэ темэнүүдээр лекци уншагдаба: «КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүд тухай», «Социалистическэ интернационализм — арадуудай хани барисаанай идеологи мүн», «Партиин ажабайдалда Уставай ямар үүргэ дүүргэдэг тухай», «Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо намар, үбэлэй үедэ һү ехээр хайнан гэжэ һаагданаб». Эдэ темэнүүдээр лекцинүүдые партиин айкомой таһагуудые даагшанар нүхэд Раднаев, Ключеров, партийна библиотекые даагша нүхэр Полякова, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Бохина гэгшэд уншаба.

Ехэ-Кударын МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Г. С. Одоев, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр И. О. Нечаев гэгшэд залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхын тулада партийна организацинуудайнгаа ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэбэд. Түрэлхидтэ зорюулан уншагдадаг лекцинүүдтэ ябадаггүй, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа табидаггүй, түрэлхидтэй тус тустайнь хөөрэлдөө үнгэргэгдэдэг. Тиигэжэ тэдэнэй уялгые һайнаар ойлгуулжа, үхибүүдээ зүбөөр хүмүүжүүлдэг болохо хэрэгтэнь партийна бюро туһалдаг байна. Түрэлхидэй, багшанарай хабаадалгатайгаар нээмэл партийна суглаан үнгэргэдэг байна. Эдэ бүгэдын ашаар үхибүүдэй журам эли бодо һайжаржа, хоёрдохи жэлээ нэгэ класста үлэгшэдэй тоо үсөөрөө гэжэ нүхэр Одоев хэлэбэ.

Нүхэд Одоевой, Нечаевай хэлэһэнэй һүүлээр партийна организациин хэдэн секретарьнууд хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинууд өөдтэй юумэ хэнэгүй гэжэ мэдэрээд, энэ шухала асуудалда анхаралаа хододоо табижа байха ёһотойбди гэжэ хэлсэбэ.

Кударын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. Хороших малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ тушаа КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой VI Пленумэй абаһан тогтоолтой, мүн тэрэ тогтоолые дүүргэхэ талаар КПСС-эй Кударын айкомой бюрогой болон аймгүйсэдкомой баталан абаһан хэмжээ-ябуулганудтай тэдэниие танилсуулба.

С. Бадмаев.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Капитан П. В. Минеев

Ашаатай баржа хойноо шагтагалһан нэгэ теплоход үглөөгүүр эртэ Сэлэнгэ мүрэниие үгсэжэ ябаа һэн. Тэрэнэй хажуу таладань томонууд үзэгүүдээр «Тюленин» гэжэ бэшэгдэнхэй. Урасхал уһан өөдэ ашаа шэрээд тамарха гээшэ тиимэшье хүнгэн бэшэ хэбэртэй, теплоходой хоолойһоо нүүрһэнэй лад хара утаан мушхаралдан гарахань бүри ехэдэнэ.

Энэ теплоходой капитанаар Петр Васильевич Минеев хүдэлмэрилнэ. Уһан замай транспорт дээрэ хэдэн арбаад жэлдэ хүдэлмэрилхэ зуураа, Петр Васильевич нилээд дүршэлтэй болонхой. Мүнөө тэрэнэй хүтэлбэрилдэг команда КПСС-эй XX съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, уһанзамшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсана. Командын гэшүүд республикынгаа арадай ажахыда хэрэгтэй эд бараа шэрэхэ 1955 оной ингоо даалгабарине сүм дүүргээд, навигациин дүүрэтэр үшөө 200 мянган тонно ашаа шэрэхэ гэһэн зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

Петр Васильевич энэ жэлдэ 60 хүрэжэ, пенси абадаг болонхой. Гэбэшье, үндэр наһатай болоһоноо тэрэ нэгэтэшье дурдадаггүй, харин шадабари мэргэжэлээ саашадань дээшэлүүлхын, үйлэдбэридэ ажалай түрүү дүй дүршэл ба шэнэ технологи нэбтэрүүлхын түлөө хододоо тэмсэдэг. Уһан замай транспорт дээрэ олон жэлдэ ходо ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Минеев Ленинэй, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудаар болон медальнуудаар шагнагданхай.

— Пенсионершье болоо һаа, ажалаа орхихо аргамгүй. Эхэ оронойнгоо аша туһада хүдэлмэрилжэ, ажалайнгаа дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэхые оролдогшоб, — гэжэ Петр Васильевич хөөрэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. В. Минеев.
Д. Балдановай фото-текст.

Бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөн

Бурят-Монголой эд хэрэглэгшэдэй кооперациин бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, овоць болон хартаабха бэлэдхэхэ, худалдан абаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Түнхэнэй аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын (директорынь нүхэр Зверев) хүдэлмэрилэгшэд овоць, хартаабха бэлэдхэхэ, худалдан абаха хүдэлмэреэ һайнаар ябуулна. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд овоць, хартаабха саг сооһь худалдан абаха зорилгоор зунай сагта бэлэдхэлэй нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн юм. Кыренэй, Түнхэнэй, Тоорын, мүн бусадшье сельпонуудта, тэрэшэлэн аймагай центртэшье овощехранилищинууд бүри зун заһабарилагдаа һэн. Капуста, үгэрсэ, помидор дабһалха амһартанууд саг соогоо заһабарилагдаһан, овоць дабһалагшадтай семинар үнгэргэгдэһэн байгаа.

Түмэр замай Култук станци дээрэ овоць хадагалха пункт түхеэрэгдээ. Энэ пунктда буулгагдаһан овоць болон хартаабха хэдэ хэдэн город болон посёлогуудта эльгээгдэнэ.

Түнхэнэй заготконторо овоць бэлэдхэхэ, худалдан абаха түсэбөө республика соогоо хамагһаа урид 436 процент дүүргээ. Кыренэй, Түнхэнэй сельпогой коллективүүд бэлэдхэлэй кампанида эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Кыренэй сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Домышев) бэлэдхэлэй сезоной үшөө эхилээдүй байхада «Гигант», «Память Ленина», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудтай, мүн тэндэхи колхозннигуудтай договор баталаад, овощиин хурягаджа эхилхэтэй сасуу машина эльгээһэн юм.

К. Данилин.

ТАСС-эй буруушаалга

Израилда буу зэбсэг үгэхэ тухай дурадхал тэрээндэ оруулхые Советскэ Союз һанаашалжа байна гэһэн хэбэртэй мэдээсэлнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ хариин хэблэлдэ гарадаг болоо. Иимэрхүү мэдээсэлнүүд юундэ гарадаг болооб гэхэдэ, США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Сайдам октябриин 12-то болсһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлгэ хэһэн байгаа, «Буу зэбсэг үгэхэ тухай Израилда дурадхахаар ал... хамуулые советскэ блок ... жэ байна гэһэн мэдээн» США-гэй гүрэнэй департаментда абтаба гэһэн хэбэртэйгээр энэ мэдүүлгэ сооньхэ... лэгдэһэн байгаа.

Дурсагдаһан мэдээсэлнүүд ша... худал, дэлхэйн олониитые худхуу... хын тулада хэгдэһэн байна гэжэ мэдүүлхээр ТАСС түлөөлэгдөө.

Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну Москвада ерээд байна

Октябриин 23-да Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну ба тэрээнтэй сугтаа Москва ерэлсэгшэ тусхай тушаалта хүнүүд хахад үдэр болотор Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэтэй танилсаа.

Выставкын директор академик Н. В. Цицинтэй хамта ябажа айлшад Главна павильониие, Узбекистанай, Казахстанай, Азербайджанай, Грузиин болон Украинын павильонуудай экспонадуудые хараба. Мүн тэрэшэлэн айлшад «СССР-эй хүдөө ажахые механизацилга ба электрификацилга» гэжэ павильондо ороо.

Украинска ССР-эй павильонһоо гарахадаа Бирманскэ Союзай Премьер-Министр һанамжануудай дэбтэр дээрэ иигэжэ бэшэбэ:

«Энэ павильон соо табигдаһан гайхамшагта экспонадууд намайе ехэтэ һонирхуулба. Бирма хадаа хүдөө ажахытай орон мүн, тиимэһээ энэ республикада хүдөө ажахые эрхилдэг арга дүршэлтэй танилсаа һаа, ехэ туһатай байжа болохо һэн.

Выставкэ дээрэ шэнээр табигдаһан экспонадуудай нэгэн — вертолет Премьер-Министр У Нуда харуулагдаба. Дүй дүршэл дээрэһээ харахада, хүдөө ажахын хоротонтой тэмсэхэ, газарай хүрьһэндэ үтэгжүүлгэ оруулха гэхэ мэтын хүдэлмэри хэхэдээ энэ машиные амжалтатайгаар хэрэглэжэ болохо байна. Вертоледой ниидэхые, мүн таряалан болон таримал модон дээгүүр хоро сүршэхэ приборнуудайнь хүдэлхые Премьер-Министр ехээр һонирхожо хараба.

Союзна республикануудай павильонуудта ороһонтойнь дашарамдуулан У Нуда, мүн тэрэнэй һамганда узбекскэ төөрсэг малгайнууд, грузинска сай болон украинска арадай урашуулай хэһэн архиин куманец гэжэ амһарта ба бишыхан хүрэг дүрсэ бэлэг болгон барюулагдаа.

Хии бараан үдэрэй болобошье, выставкэ дээрэ урданайхидаал адли хүн зон олон, илангаяа ерэһэн зон — оронoй элдэб районуудһаа ерэһэн экскурсантнууд олон байгаа. Бирманскэ арадта дуратай, хани талархалтай байһанаа мэдүүлэн тэдэнэр Бирмын гүрэниие толгойлогшые үнэн зүрхэнһөө амаршалжа байгаа.

Выставкэ хараһанайнь һүүлдэ академик Н. В. Цицин У Нугай хүндэлэлдэ үглөөнэй сайлалга хээ. Выставкэ дээрэ хараһан бүхы юумэн намайе ехээр гайхуулаа гэжэ сайлалгын үедэ У Ну хэлэбэ. Хэрбээ советскэ мэргэжэлтэд, Бирма оши... жо, Хүдөө ажахын бүхэсою... на выставкэтэй адлирхуу выста... тэндэ эмхидхэхэ хэрэгтэ туһал... саа һаань, һайн байгаа гэжэ тэрэ ... лэбэ. Тиигээ һаа, Бирмын хүд... ажахые хүгжөөлгэдэ ехээр туһал... һэн. Премьер-Министр У Ну Бир... ошохыень академик Н. В. Цицин... уриба.

Һүүлээрнь Бирмын айлшад Фр... ни СССР хоёрой суглуулагдамал ... мандануудай футболоор уласхоор... дын уулзалга хэжэ байһан «Дина... мо» гэжэ центральна стадион ошо... бо. Стадион дээрэ сугларһан 7... мянга гаран хүнүүд У Нуе нэрь... альга ташалгаар угтаа.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выста... кые харахадань, мүн стадион дээр... ошоходонь Премьер-Министр У Ну... СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй ми... нистрын орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-һээ Бирмэдэ байдаг онсо б... бүрин эрхэтэ Посол А. Д. Щиборин, СССР-эй Министрнүүдэй Совет... түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин гэгшэд ба СССР-... Гадаадын хэрэгүүдэй министерст... харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд ха... та ябалсаа. У Нугай хамта бирм... скэ ба советскэ журналист... выставкэ дээрэ ябалсаба.

Мүн тэрэ үдэрөө Премьер-Министр У Ну Москвагай ба бүхы Русиин патриарх Алексийтэй уулзаһан б... на. Хөөрэлдөөнэй үедэ Премьер-Министртэй суг ябалсаһан хүнүүд, мү... тэрэшэлэн метрополит Елевфери... ба Московско патриархын ... гүүдые эрхилэгшэ протопресвитер Н. Ф. Колчицкий гэгшэд байлсаба. Москвагай ба бүхы Русиин патриарх Алексий уулзаһанай тэмдэг болго... У Нуда заанай яһаар хэһэн хуш... най үнэтэ таяг, мүн лэ һамганда... бэлэгүүдые бариба.

У Ну СССР-тэхи буддын шажан... да шүтэгшэдые толгойлогшо банди... да хамба лама Л. Н. Дармаевта ... гэлдэр орожо, тэрээнтэй хөөрэлдэ... бэ. СССР-тэ ажаһуудаг буддын ш... жанда шүтэгшэдэй зүгһөө Бирм... хи буддын шажантанда мэндые хү... гэхыень Премьер-Министрые гу... гаад, лама Л. Н. Дармаев У Ну... дурасхаалай бэлэгүүдые бари... У Ну өөрынгөө зүгһөө СССР-т... буддын дасанда мүнгэн ургэл ург... һэн байна.

Үдэшэндөө айлшад гүрэнэй ш... хараа.

(ТАСС).

МАЛШАДАЙ ҮДЭР

Зуугаад модо зүүн хойшоо һунан годирһон Бургалтайн (Торинн аймаг) ута һайхан хүндыдэ зуһажа байһан малшад һаяхан үбэлжөөндөө оробо. Мүнөөдэр «Малшадай үдэр» болохонь гэһэн соносхол малшадые баярлуулба. Ашаанай гурбан машина малшадые суглуулхаяа гүүртэ, фермэнүүд дээгүүр ухаа тооһо бурьюулан гүйлгэлдэнэ. Уданшьегүй хүнүүдые һуулгаһан машинанууд колхозой центр Доодо-Бургалтай тээшэ ошоно. Малшад гоё һайханаар хубсаланхай, дорюун омог хоолойгоор дуулалдана:

... Үдэрэй 5 час. Колхозой клуб соо 70 гаран малшад сугларанхай. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Яковлев ажахын жэлэй зарим дүнгүүд тухай хэлэбэ.

Энэ жэлдэ тус колхозой гэшүүд ажахыгаа, илангаяа малажалые хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Эбэртэ бодо мал үсхэхэ түсэб 105 процент дүүргэгдэһэн ба малажалһаа ашаг шэмэ нилээд ехээр абаһан байна. Нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө түрүү һаалишад Рыгжэд Дондокова—1184, Рыгжэд Гендунова—1045 литр һү һаагаа.

Нүхэр Р. Дондокова даажа абаһан 14 үнеэдһээ 14 тугал абажа түлжүүлһэн, колхоз соогоо эгээн ехэ һү һааһан һаалишан юм.

Үнгэрһэн жэлдэ малажал дээрэ эрхим амжалта туйлаһан малшадта колхозой правлени ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэбэ. Колхозой түрүү һаалишад Долгор Гармаева 517 литр, Р. Дондокова — 272 ки... грамм, Б. Лубсанова 244 килогр... һү абаха болоо, хонишод Б. Сосо... 49 килограмм, Д. Банзаракцаев ... килограмм нооһо абаха.

Суглаанай түгэсхэлдэ эрхим ... жалта туйлаһан малшадта ... шангууд барюулагдаба. Һаали... Д. Гармаева, Р. Дондокова, Д. ... денова гэгшэд—347 түхэриг, ... пальто, хонишон Б. Гармаев — ... маанай час, үхэршэн Д. Тугутова — патефон гэхэ мэтэ, хамта 33 ... 4.186 түхэригэй шанда хүртэбэ.

— Урмашуулгын шанда хүр... байхадаа улам ехэ амжалта туй... хын түлөө саашадаа эсэшэ суса... гүйгөөр тэмсэхэб, — гэжэ колхо... түрүү һаалишан Р. Дондокова ... бэ.

1956 ондо улам эршэмтэй... ажаллахын түлөө колхозой мал... социалистическэ уялга аба... Нютагай үүлтэрэй үнеэн бү... һөө 800 литр һү һааха, шүб... бүриһөө 90 үндэгэ, эмэ гахай бү... һөө 12 поршоонхо, 100 үнеэнһээ 8... 90 тугал, 100 хониһоо 90 хур... абахаар шиидээ.

Суглаанай дүүрэхэ тээшэ нү... Дондокова выставкэдэ үзэһэн ха... һан юумэеэ хөөрэжэ үгэбэ.

Суглаанай һүүлээр малшад ту... хүдөө ажахын фильм ба «Хадад... застава» гэжэ уранһайханай фил... нүүд колхозой малшадта харуул... даба.

Д. Буянха...

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шалганабди

Үдын МТС-эй харьяата зарим колхозууд тон задагай зайдан байдалтай

...габари дулаахан үдэрнүүдээр ...брь һара барагдаха тээшээ бо..., үбэлэй хүйтэн газаа орожо ...э. Энэ жэлдэ шара набшын ха... шараашьегүй һаа, октябрь соо ...а урин дулаан байба. Урагша... бүтээсэтэйгээр ажалладаг газар... таряан үнн хуряагданхай, үрэһэ ...нгэ сэбэрлэгдэжэ амбаарта ха...лагдана, үргэн дэлгэр полинуу... солоомо, зелёнко һүрилэгдэжэ ...бологдонхой. Колхозой малшад ...гдаһан, дарагар дулаан байра...та түбхинэнэ. Тэдэнэр мүнөө ...өө адууһа малаа атар тарга... ондо оруулжа, амжалтануу... улам саашадань арьбадхахаар ...хай. Жэшээлхэдэ, Хорини ай... Үдын МТС-эй харьяата Ара...уртайн «Победа» колхоз (түрүүлэгшэнь С. Г. Кожевников, парт...изацинь секретарь Л. И. ...ов) энэ жэлдэ малай үбэлжэл... түгэс һайн бэлэдхэлтэйгээр уг..., тэрэнние эмхитэйгээр эхилээ. ...колхоз һаамхай үнеэдээ бул... типовой түхэлэй, хүсэд дулаа...лаһан байрануудта үбэлжүүл... Энэ жэлдэ урданайхида орхо... тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэһэн, ... центнер шэмэтэ һайн кукуру... силос дараһан гэхэ гү, али һаам... үнеэн бүридэ 2—2,5 тонно силос... болоһон байха юм. Колхозой ота... гүүртэ бүхэн хүнүүдээр хүсэд хан...нхай. Малшад үнгэрэгшэ жэл... малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй ...аар үнгэргэжэ, үнеэн бүриһөө ... литр һү һааһан, хонин бүриһөө ... килограмм нооһо хайшалһан ... мүнөө жэлдэ бүри ехэ амжалта ...ахаар ажаллажа байна. Мүн ...МТС-эй харьяата «Гигант» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Панченко) малай үбэлжэлгэдэ муу бэшээр бэлэдхээ.

Гэхэ зуура, МТС-эй харьяата колхозууд бултадаа малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхээ гэхын аргагүй. Хасууртайн «Победа» колхозһоо Эбэр Хасууртайн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо гү, али Тарбагатайн «Гигант» колхозһоо Баянголой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо ошоходо тад ондоо байдалтай.

Аймаг соогоо адуу малаар олон Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Адаг гэжэ газарай таряалангай полиин солоомо хүсэд һайнаар суглуулагдаагүй, Шэбэрые уруудан ябахада, хэтэрхэдээ, сабшагдаһан үбһэн тармагдаагүй, валаараа хэбтэнэ. Зүүн Хасууртайн Адагай зелёнко бухалаараа зарим газартань тармагдаашьегүй нэмжыжэ хэбтэһээр. Эдэнние суглуулжа ябаһан үсөөхэн хүнүүд эндэ тэндэ өөрсэ бөөрсэ бухалнуудай дунда харагдана. Мүн баһа тармуур шэрэһэн тракторайшье хүнхинөөн замхаадүй. Эндэһээ саашаа тракт харгыгаар, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Табхарай талын солоомо, зелёнко үшөө суглуулагдаагүй, эндэ тэндэ бухал зандаа хэбтэһээр.

Үдэ голой эрье зубшан хойгуурнь нэмжыһэн үргэн талын ара бэеэрнь үндэр набтар боложо байгаад бүхэнтэһэн орьёл торьёл хадануудай орой сэбдэг саһаар хушагдаад, һаари хүйтэнэй холо бэшэ газаа ороод байбашье, эдэ хоёр колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл үшөө дүүрээдүй, задагай зайдан байдалтай байна. Энээн тухай доро харуулаябди.

I. МАЛАЙНЬ БАЙРА ЗАДАГАЙ ЗАЙДАН ЗАНДАА...

...лай дулаан һайн байрануудай ...шанар тухай хэлэлтэгүй, харин ...най малай үбэлжэлгые амжал...гаар шиидхэлсэдэг гол шуха...суудалнуудай нэгэн мүн. «Һайн ...ан байра малай хахад хоол» ... малшад дэмы хэлсэдэггүй. Тии... эгээл мүнөө үедэ Үдын МТС... харьяата дурсагдагша хоёр кол... малайнгаа байрануудые яма... бэлэдхэжэ байһан тухайнь эн...лэсэбди. Адуу малаар, илан... хонёор олон энэ хоёр колхозой ... мянган толгой мал ниилээдгүй ... газарнуудаар, олон байрануудта... үбэлжүүлэгдэхэ. Теэд юрэнхы ... эдэ хоёр колхозой малай бай... ...д ехэ муу, типовой байра үгы ..., бии байһан хуушанай дал ...ануудынь үмхиржэ муудаша... тэдэнь мүнөө заһабарилагдажа ...эдүй гэжэ онсо тэмдэглэлтэй.

...нөө үбэлжэлгэдэ хаа хаанагүй ...ржэ ороод байха ёһотой эдэ ... колхоздо малай нэгэшье байра ... болоо гэхын аргагүй. Гүүртэ ... отаранууд үбэлжөөндөө зөө...рөөд, үшөө бэлэн болоодүй бай...дтаа түбхинэжэ ядажа байна. ...эдэ Кировэй нэрэмжэтэ колхо... хоёр отара байрануудайнгаа бэ... бэшэ дээрэһээ намаржаанайн... хүйтэн байрада байһан зандаа. ... баһа Хан-Жаргаланда һаам... үнеэдэй байра бэлэн болоодүй, Хүйтэн булаг гэжэ нютагай хо... хашаа шэбхэһээ сэбэрлэгдээ... байһаар. Эндэ малай байрануу... ...ртэ хабарһаа эхилжэ заһаба...агүй, харин үбэлжэлгын газаа ...соор энэ хүдэлмэрине эхилжэ, ... задагай байдалтай ушараа.

— Саг орой боложо, һүниндөө ... хүйтэн хонодог болоо, теэд ...най һула хорёо соо байлгагда..., манай отарын байха үбэлжөө... хуушан хашаамнай урилагдаһан ... хушалтагүй, шабагдаагүй, га... ...а хуһамаг хорёогүй байна, — ... хонишон Б. Доржиева хөөрэ... ...ихэдэ 1-дэхи ОТФ-е даагша ...ондоков ингэжэ хэлэнэ: — Үдын ... хониной нэгэ байрын хоопон ... халуун зун байхада бодхоо...ёод, мүнөө хүрэтэр барижа ...эгүй, энээнэй бүтэхые хүлеэ... ...эхэ хонидой нэгэ отара намар...даа байна.

...н баһа тус колхозой Үдын гол... Нимын буусада байрлаһан үнеэ... үбэлжэхэ байра хуушан, хана...ааа һула зандаа, заһабари...нагүй. Ерэхэ үбэлдөө 1000 ша... хонидые үбэлэй хүйтэн улаан ... соо түрүүлхэ байжа, хурьга... байратай болоодүй юм.

...линай нэрэмжэтэ колхоз ба... малай үбэлжэлгэдэ бэлэн бэшэ, ...нгаа байрануудые муугаар за...рилна. Жэшээлхэдэ, Тахяаша ... газарта һү ехэтэй үнеэдэй гүүр... ...йна. Эндэ кукурузаар дараһан ... ехэ бии. Энэнь тон һайн гээ... теэд энэ тэжээлээ үнеэдтээ ...лжэ, үбэлдөө үнеэдые һааха ...гүй. Үнеэдэйнь байра үнн заяан... баригдаһан, мүртэйгөөр заһаба...даагүй байжа, мүнөө мууда... «Энэмнай колхоз болохын байра юм. Тэрэ гэһээр һайнаар заһабарилагдаагүй, хэтэрхэдээ, хушалтагүй, мүнөө үмхиржэ, иишэ тиишээ унаха болоо» гэжэ эндэхи малшад хөөрэлдэнэ.

Хаанашье ошоод хараа хада Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малай байра хуушан, задагай зайдан, хуһамаг хорёонуудынь шэнэлхээр болоноһон юм. Юрэдөө, муу ээзэтэй ажахыл гэжэ харахаар байна. Үхэрэй, хониной байра бүхэндэ ерээд харахада, нёдондоной шэбхэ шабааһан хаягдаагүй, орой соорхой, хаягаараа һула байранууд олон. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй тон хангалтагүй байһан ушарта, малажалай энэ шухала харюусалгата хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа байһан колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэ зэмэтэй. Малай фермэнүүдые даагшанар Цыбанжапова, Самбуева, Лубсанова малажалай талаар колхозой түрүүлэгшын орлогшо Яндаков, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Будажапов гэгшэд хүтэлбэринигөө жолоое һуладханхай, ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхын түлөө оролдоногүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Түрүүлэгшэ нүхэр Будажапов бригадир болон фермэ даагшанарай үүргые дээшэлүүлхые оролдохогүйһөө гадна, шухала шухала асуудалнуудые хэнтэйшье зүбшэнгүй гансаараа шиидхэдэг заншалтай.

Мүнөө үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй халуун хүдэлмэриин үедэ ажалай эмхидхэл болон журамай һула дээрэһээ ажалда ябадаггүй хүнүүд энэ колхоздо олон.

Энээнтэй хамта малаа гүүртэнүүдтэ илгаха хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэе. Тус колхоз хонин һүрэгөө хүсэд илгаадүй байһаар. Мүнөө болотор олон хурьгад эхэтэеэ ябаһан зандаа. Жэшээнь, Цыбанжаповагай хүтэлбэрилдэг хониной фермэдэ 1000 гаран хонид хурьгадтаяа ябаһаар. Тиихэдэ колхозой бүхы хонидынь (Жамьяновагай отараһаа бэшэнинь) үүлтэр үүлтэрээрээ, нооһонойнтоо шанарай зэргээр илгагдаагүй. Олон отарада элдэб үүлтэрэй хонид холисолдоонхой ябана.

4—5 жэлэй саада тээ энэ колхоз хони үсхэбэрилгөөр республика дотороо суурхадаг һэн. Хони үсхэбэрилгые һайжаруулха, нарин ба нарибтар нооһо ехээр абадаг болохо тухай нүхэд Будажапов, Цыбанжапова гэгшэд хэблэл газетэнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ бэшэһэн байха. Теэд эдэнэр хони үсхэбэрилгэдэ мүнөө анхаралаа хандуулхаа болишоо. Хонидоо нооһонойнь шанарай зэргээр илгаха гэжэ колхозой мэргэжэлтэдэй хэлэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүн үгы тэжэ харюусаад, урагша абадаггүй байна. Гансахан энэ шалтагаанһаа колхозой бүхы хонид илгагдаагүй байһаар. Кировэй ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд отара бүхэндэ 300 толгой хони таһалжа харадаг заншалтай. Хонидой отарануудые ехэ болгожо хонишодой бригада бии болгоо һаа, ажалай эмхидхэлгэ һайжарха һэн.

...ЖАЛ ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭХЭ, МАЛШАДАЙ БАЙРА БАЙДАЛЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

...гэрэгшэ жэлэй үбэлжэлгын ...эдэ хоёр колхозой малшадай ... хүдэлмэри муугаар эмхидхэг..., тэдээндэ таатай зохид бай... ...йдал һайнаар байгуулагдаагүй ...ёэд нёдондоной дутуу дунда ... дабтагдажа, малшадай ажал хүдэлмэридэ ехэхэн һаад ушаруулна. Малаа тобир тарганаар харууһалжа, ашаг шэмэ ехээр абаха гээшэ малшадай ажалай хэр зэргээр эмхидхэгдэһэнһээ, тэдээнэй ажаһуудалай ямараар байгуулагдаһанһаа болохо байһанние гүйсэд мэдэжэ байбашье, эндэхи колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал оролдолгоёо гаргадаггүй байһанинь гайхалтай. Мүнөө болотор алишье гүүртэ, отарань хүдэлхэ хүнүүдээр хүсэд болоогүй. Үбэлжэлгын эхилжэ, малай харууһанда хүнүүдые олоор табихаар саг болоошье һаань, энэ асуудалые шиидхэхээ тэдэнэр яаранагүй. Юуб гэхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи ОТФ-дэ хорёод хонишон дутана. 3—4 зуун толгой хонидтой отарада хонишод зундаа ганса гансаараа хүдэлмэрилһэн, мүнөөшье тэрэ зандаа.

— Хүнние оложо үгэхэбди гэһээр колхозой правлени намарые үнгэргэжэ байна. Теэд би 470 толгой хони гансаараа адуулаад, өөрөө харууһалаад байнаб, — гэжэ хонишон Д. Ж. Цыбжитова хөөрэнэ. Тиихэдэ тус колхозой Нимын бууса гэжэ газартахи гүүртэдэ 4 һаалишан хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэрэй эрхимынь хамтадаа 29 толгой мал (буруу хашарагтаяа) харууһална. Теэд тусгаар адуулгашанай үгы дээрэһээ һаалишад үхэрөө жэлэй дүрбэн сагта өөһэдөө ээлжээлжэ адуулдаг байна. Мүн колхозой бусадшье гүүртэнүүдтэ тусхай адуулгашад табигдаагүй.

— Колхозой правлени хүн үгы гээд лэ тусгаар адуулгашанние үгэгшэгүй, — гэжэ залуухан һаалишан Х.-Ж. Гармаевагай хэлэхэдэнь, наһатайшаг һаалишан Цырма Базарова тодожо абан сасуугаа:

— Олохон жэлдэ һаалишан ябааб, тусгаар адуулгашантай байһанаа һананагүйб, — тэжэ хэлээдхинэ.

Мүн баһа тугалаа эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг байһан аад, тусгаар тугалшанай үгы дээрэһээ һаалишад өөһэдөө тугалнуудаа харууһална. Гадна, тусгаар адуулгашанай табигдаагүй дээрэһээ үхэр, хонид адуулгадаа үглөөгүүр оройтожо гарадаг, үдэшэ эртэ ородог байна. Жэшээлхэдэ, колхозой центртэхи хонид үглөөнэй 9—10 час багта адуулгада гарана. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз мүн лэ ниимэрхүү байдалтай.

Колхозой ниитын ажахын гол һалбари болохо малажалда хүдэлжэ ябаһан колхознигуудай ажалые али болохоор дэмжэхэ, тэдээндэ культурно-ажаһуудалай эрхэ байдал бии болгохо гээшэ колхозой правлениин, партиина организациин хүндэтэй ба харюусалгатай уялга мүн. Гэбэйшье, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Алишье колхоздонь үбэлжэлгын газарта культбаза, улаан булан эмхидхэгдээгүй, малшадай дунда ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана. Эдэ колхозуудай отара болон гүүртэнүүдээр ябахада радиоприёмник, газетэ, журналнууд огто харагданагүй.

— Манай абадаг газетэнүүд Улан-Удэ городһоо колхозоймнай центр хүрэтэр нэгэ үдэр соо ерээд, тэндээ 10—12 хоног соо хэбтэдэг. Гадна, агитаторшье гэжэ ябадаггүй, — гэжэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Хан-Жаргалан нютагта хүдэлжэ байһан залуу һаалишад мэдүүлнэ.

«Малшадай үдэр» яһала үнгэргэгдэдэг болобошье, партиина эхин организацинуудай секретарьнууд Афанасьев, Лодойбалов гэгшэд «Малшадай үдэрһөө» бэшэ ондоо политическэ, культурна хүдэлмэри ондоо али нэгэн аргаар малшадай дунда ябуулнагүй.

Малшадай һуудаг гэр байра тон муу. Эдэ хоёр колхоздо, илангаяа Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо һүүлшын 10 жэл соо малшадай һууха шэнэ нэгэшье гэр байра, мүн бани баригдаагүй. Тус колхоз байрын 7 гэр, нэгэ культбаза барихаар түсэблэһэн аад, тэрэнээ бүтээгээгүй. Фермэ, отарынхидай олонхинь үбэлэй хүйтэн сагта дулаагаа барихаяа болишоһон гэртэ үбэлжэнэ. Жэшээлхэдэ, Нимын бууса гэжэ нютагта һаалишадай һууһан гэр оройгүй, сонхо үүдэнинь хуу һула. Мүн Үдын голой гүүртын һаалишадай гэрнүүд уйтан, харанхы, сонхо үүдэнинь дулаалагдаагүй байна. Тиихэдэ Булагтахи хонишодой гэр хушалтагүй, заһабарилагдажа дулаалагдаагүй байха юм. Иимэ байдал олонхи гүүртэ болон отарануудта үзэгдэнэ. Тус колхозой малшадай гэр извёсткын үгы дээрэһээ сагаадагдаагүй, сэбэрлэгдээгүй байна. Ажалшадта зохихо байдал байгуулхын тула эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дары хэмжээ абаха ёһотой.

III. ТЭЖЭЭЛЭЭ ГАМТАЙГААР ШАДАЖА ГАРГАШАЛХЫН ТҮЛӨӨ

Эдэ хоёр колхозой алиндашье үбһэ тэжээл оршологдоогүй, харюусалгата шоурнуудта тушаагдаагүй, солоомо, зелёнконь хуряагдаагүй поли дээрээ хэбтэнэ. Тингээд малшад солоомоёо ямаршье хэмжүүргүйгөөр гаргашалха зүбшөөлтэй болонхой. Юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудай правлени бүхы солоомоёо хэмжээд, гүүртэ, отара бүхэндэ хубаахын оронд, аха аргаараа зөөгты гэжэ малшадта захирһаниинь, малшадай аргатай нэгэнинь солоомоёо шэрэхэ байна. Үбһэ багатай хадаа бии байһан мэхиинэ, солоомоёо дууһан суглуулжа абахые оролдодоггүй, харин шэрэжэ абахыень малшадта даалгаад орхижорхиһон байна. Урда жэлнүүдтэ үбһэ солоомоёо малдаа хүл доронь хаяжа үгэдэг, гэшхүүлдэг, таряанай һүүл болон концентрат буйлуулангүй газарта адхажа малдаа үгэдэг һэн. Мүн бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээ хайша хэрэгээр гаргашалдаг байһан байна. Теэд мүнөө жэлдэ баһал ингэжэ гаргашалхаяа байна. Эдэ хоёр колхозуудай гүүртэ болон отарануудта тэжээл гамтайгаар гаргашалхын тула ясли, кормушка гэхэ мэтэ оройдоо түхеэрэгдээгүй, түхеэрэгдэхэшье хэбэргүй. Бии байһан бүхы бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээ бодомжотойгоор гаргашалаа хадаа эдэ колхозууд адуу малаа атар тарганаар ондо оруулжа, үбэлэй сагта үнеэдһээ һү ехээр һааха дүүрэн арга боломжотой. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүхэндэ 2,5—3 тонно кукурузын силостэй, мүн үүлтэртэ хонидтоо силос үгэлсэхөөр хараална. Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз кукурузаар дараһан яһала ехэ силостэй. Имагтал эдэ бүхы тэжээлые малда зүбөөр эдюулхэ шухала. Суглуулһан үбһэ солоомые буйлуулан эдеэшүүлжэ малдаа эдюулээ һаа, тэжээл арьбаншье, хоол болосотойшье байха һэн. Гэбэшье, эдэ колхозууд малдаа бүдүүн тэжээл, ороохо таряа буйлуулжа эдюулхэ янзагүй, солооморезкэ, кормозапарник үгы байна.

Дурсагдагша колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй юрэнхыдөө муугаар ябуулагдажа байһанда Үдын МТС-эй дирекци зэмэтэй гээшэ. МТС-эй дирекци малажал хүгжөөхэ хэрэгые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилнэгүй, энэ ажалдахи гол шухала асуудалнуудые шиидхэлсэнэгүй. Жэшээнь, эдэ хоёр колхоздо мүнөө болотор типовой нэгэшье байра үгы. Иимэһээ фермын ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагданагүй. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үнеэ һаалгын агрегат 40 мянган түхэригөөр абтаһан аад, хэрэглэгдэнгүй жэбэржэ хэбтэнэ. Колхозуудта хэдэн хүнүүдтэй саг үргэлжын барилгын бригаданууд хүдэлмэрилхэ аргатай аад, тингэгдэнэгүй. Намар орой болоһон хойно барилгада хэдыхэн хүнүүдые табидаг заншалтай. Имагтал энэ шалтагаанһаа боложо, мал харууһалгада түрүү арга муугаар хэрэглэгдэнэ.

Эдэ колхозуудай правлени малай үбэлжэлгэдэ жэл бүри эртээнһээ бэлэдхэжэ захалдаггүй дээрэһээ дутуу ядуу бэлэдхэлтэйгээр эхилжэ, үбэлжэлгын үедэ малайнгаа байрануудые ходо заһабарилһан, дулаалһан хэбэртэй байдаг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, хүдэлмэринигөө хүсые зүбөөр хубаарилан, ажахын шухала кампанинуудые зэргэ ябуулхые оролдодоггүй, харин тэдэнние ээлжээгээр ябуулдаг байна. Хэрбээ таряа хуряалгын орой болотор унжагайраа һаань, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые мүн лэ орой эхилдэг жэшээтэй.

Харин тиихэдэ партиин Хорини айком, аймгүйсэдком колхозуудай ажал-ябуулгадахи иимэ дутагдалтай, хүтэлбэрилгын буруу заншалтай, ажалай муу эмхидхэлгэтэй эбсэшэнхэй. Ажахые зүбөөр хүтэлбэрилхыень, ажалай эмхидхэлгые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байхыень колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө шангаар эринэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

IV. ДАРЫ ЮУ ХЭХЭБ?

1. Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор малай типовой байрануудые бодхоохын тулада эдэ колхозууд барилгада саг **үргэлжын бригадануудые табиха ёһотой.**

2. Хэдыхэн хоног соо **бүхы тэжээлээ хэмжэжэ оршолоод, тэжээлэй баланс табиха, үбһэ солоомо, мүн концентрированнэ тэжээл буйлуулан бэлэдхэхэ хэмжээ абаха шухала.** Үбһэ, солоомо болон зелёнкые гүүртэ, отарануудта зөөжэ дүүргэхэ, гадна малай үбэлэй бэлшээрине зүбөөр хэрэглэхэ тухай колхозой правлени бүхэн бодомжолхо ёһотой.

3. **Бүхы малаа гүүртэнүүд болгон илгаха, хурьгадые эхэһээнь илгажа отара болгохо. Малажалда хүдэлмэрилхэ хүнүүдые бултыень һаяар гаргаха, тэдэниие һайн байра байдалаар, дулаан хубсаһаар, эдеэ хоолоор хангаха, малшадай культурна эрилтэнүүдые тэрэшэлэн һайнаар хангаха хэрэгтэй.** Дээрэ дурсагдаһан колхозуудай правленинүүд доторойжурам, ажалай эмхидхэлгэ һайжаруулхын тула хэмжээ абаха ёһотой.

«Бурят-Монголой үнэн» газетын рейдовэ бригада:
Д. Олзоева, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник,
Д. Бадмаев, партиин Хорини айкомой Үдын МТС-эй дэргэдэхи инструкторскэ группын инструктор,
Ц. Дандаров, Д. Жугдурова корреспондентнүүд.

Ажахын үнгэрэгшэ жэл соо нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохын тулада Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Балма Гуржаповна Цыремпилова даажа байһан үнеэн бүриһөө 1312 литр һү һааба. Мүн Иволгын аймагай «8-е Марта» колхозой һаалишан Валентина Торгашина нилээд оролдолго гаргажа, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1214 литр һү һаагаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишад В. Торгашина, Б. Цыремпилова. **Ф. Моренецэй** фото.

Түрүү дүй дүршэлэй трибуна

Нютагай үүлтэрэй үнеэнһээ 2000 литр һү һаахабди

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ манай гүүртын үнеэд шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээл тон түрүүшынхеэ ехээр эдидэг болоһон байна. Иимэ тэжээл бүдүүн тэжээлтэй сугтаа һайнаар буйлуулагдажа, малда эдюулэгдэдэг байгаа. Мүн зунай үедэ үнеэд түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээгдэжэ, саг соогоо һаагдадаг һэн. Зун малдаа эдюулхын тула мүн 5 гектар зелёнко таригдаһан байна. Зоотехнигүүд Н. Г. Вяткин, Н. П. Безденежных гэгшэдэй туһаламжаар манай гүүртын һаалишад һүтэй үнеэдые тусгаар гүүртэ болгон илгаад, һү оруулхын тулада тэдэнние зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхээ бэлэй. Эдэ бүгэдэ һайн ашаа үрэ үгөө һэн. Жэшээлхэдэ, 1954 оной ажахын жэлдэ гүүртымнай үнеэн бүхэнһөө 920 литр һүн һаагдаһан һаа, 1955 ондо 1730 литр һаагдаа. Ингэжэ гүүртэдэмнай бүхы дээрээ 90.309 литр һүн һаагдаа гэхэ гү, али даалгабаримнай 3000 гаран литрээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Би өөрөө 2926 литр һү даалгабариһаа үлүүгээр һаажа, жэлэйнтээ түсэбые 117,5 процент дүүргээб.

Эмхитэй һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэдэмнай олзошье ехэ болоо. Түсэбөө дүүргэһэнэй ба үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө квартал бүхэндэ мүнгэн аванс абанабди. Олоһон ажалта үдэрнүүдтээ зарим һаалишаднай 14 центнер тухай таряа абаба. Ажалай нэмэлтэ түлбэридэшье ехэ һүн, олон тугал абтадаг. Һаалишан Сырма Гармажапова 5 центнер һү, 1 тугал абаһан байна. Би өөрөөшье 584 литр һү нэмэлтэ түлбэридэ абааб.

Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан бидэнэй байра байдалые һайжаруулхын тула артелимнай правлени яһала оролдоо. Гүүртэ дээрэмнай радиоприёмник тодхогдонхой, патефон табижа, хүгжэм ба дуу шагнаха аргатай болообди. Нүүдэл библиотекэ бии. Хүн бүхэн республиканска болон аймагай газетэ захяад, хилын саанахи ба орон доторхи һонинуудтай танилсана, мүн түрүү малшадай дүй дүршэл халан абана. Гүүртэ дээрэмнай һайн банишье баригдаа.

Энэ жэлдэ манай гүүртын малшад үбһэ хуряалгада, силос даралгада хабаадалсаа. 40-өөд гектарта таригдаһан кукурузын набша эшээр ниилээд ехэ силос дараабди. Бүдүүн ба концентрированнэ тэжээл үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй ехээр бэлдэгдэбэ.

Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлһэнэй ашаар түлнүүдэй үбшэлхэ, үхэхэ ушар зайсуулагдаа, үнеэдһээ һүн ехээр һаагдадаг болоо гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Гүүртынгээ 51 үнеэнһээ 47 тугал абажа түлжүүлээбди.

Һаалишаднай үнеэдые бултынь оросндо оруулха ба тугаллаха үнеэдые зүбөөр харууһалха хэрэгтэ илангаяа ехэ анхарал хандуулна. Туугаллаха үнеэдые саг сооиь шэргээхэ, зоотехническэ заабаряар эдеэлүүлхэдэ зосоохи тугалынь һайнаар томо болодог ба һаалгын үедэ үнеэнһээ ехэ һүн һаагдадаг гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ ойлгообди. Түрүүшынхеэ туугаллаһан үнеэдые зүбөөр һаахын түлөө оролдонобди. Һаахынгаа урда тээ ба һааһанайнгаа һүүлээр һаалишад үнеэдэйнгээ хүхэ дэлэн зөөлэхэнөөр ниидхэрдэг юм.

Үбэлэй харууһалгын үедэ гүүртэдэмнай бүдүүн тэжээл, илангаяа солоомо хэршэжэ, дэбтээжэ ба буйлуулжа малда эдюулгэ түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһэн байгаа. Манай зоотехник Николай Семенович Мункуев тэжээлэй нормо зохёохо, бүдүүн тэжээл буйлуулха, үнеэдые зүбөөр һааха мэтын хүдэлмэридэмнай ехэ туһаламжа хүргэдэг.

Молотовой, XVIII партсъездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ түрүү колхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдтэ экскурсяар ошожо, хүдэлмэриинь дүй дүршэлтэй танилсаха, мүн наукын туйлалтануудые болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые харуулһан документальна кинокартинануудые ба журналнуудые хараха хүсэлтэй байдагбди. Тиимэ картинанууд болон журналнуудай олоор гаргагдадаг, саг соогоо абтадаг байгаашье һаань, аймагай Советэй культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд холуур һуудаг малшадта тэдэнние харуулхаяа оролдоногүй гээшэ ха гэжэ һанагдана. Гэхэтэй хамта, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдэй гү, али артистнуудай концерт тушаа хэлэһэнэйшье хэрэггүй: тэдэнние бухэли жэлдээншье харагшагүйбди.

Мүнөө манай гүүртэдэ малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл дүүрэжэ байна. 60 тугалай багтаха дулаан байра урилжа табяабди. Малай ондоошье байранууд заһагдаһан, дулаалагдаһан байна.

Малайнгаа тоо толгойе улам олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула гүүртымнай һаалишад, малшад саашадаашье эршэмтэйгээр ажаллахаар шиидэнхэй. Манай гүүртын һаалишад ажахын шэнэ жэл соо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 2000 литр, би өөрөө — 2400 литр һү һааха гэһэн уялга абаабди. Энэ уялгаяа сохом дүүргэхэ байхабди.

Д. Цыдыпова, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гүүртые даагша.

Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсал

Колхозой хүтэлбэрилхы ажалда ябадаг хүнүүд өөһэдөө хүдөө ажалаа һайнаар мэдэдэг мастернууд байха ёһотой.

Һаяхан Торини аймагай «Улаан Бургалтай» колхоздо хүдөө ажахын гол һалбари болохо малажалай ба таряанажалай үндэһэ һууринне шудалха һуралсал эмхидхэгдэбэ. Һара бүри 3 занятии үнгэргэгдэхэ юм. Энэ һуралсал 7 һара соо үргэлжэлхэ байна. Эндэ колхозой бригадирнууд, фермые даагшанар, тоо бүридхэгшэд, хамта 16 хүн һуралсана.

Колхозой мэргэжэлтэд: зоотехник, агроном, ветеринарна, медицинскэ фельдшернүүд, мүн колхозой түрүүлэгшэ, партиина организациин секретарь, Бургалтайн МТС-эй директор болон бусад хараалагдаһан программын ёһоор элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Түрүүшын үдэр колхозой агроном һонирхолтой элидхэл хээ. Занятида хабаадагшад агрономой элидхэлые ехэтэ һонирхон шагнаһан ба олон асуудалнуудые һуража абаһан байна.

Д. Буянаев.

Түрүү дүй дүршэл тухай ном

Сельхозгиз «Малда үбһэ ба ногоон тэжээл ехээр бэлдэхэ» гэһэн гаршагтай ном 60 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэлһээ гаргаба.

Энэ ном соо бэлшээри, сабшалангые һайжаруулха, зүбөөр ашаглаха, ногооной ургасые дээшэлүүлхэ, ногоон конвейер эмхидхэхэ тухай колхозой түрүүлэгшэнэрэй, агрономуудай, луговодуудай, научна хүдэлмэрилэгшэдэй статьянууд хэблэгдэнхэй.

Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой луговод П. Н. Ефимовэй сабшалан һайжаруулгаар өөрынгөө дүй дүршэл тухай бэшэһэн статья ехэ һонирхолтой.

Энэ номые колхозой эдэбхитэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ехэ һонирхон уншажа, түрүү дүй дүршэлые ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Л. Апарников.

АЛДАРТА БАЙГАЛ

Агуухэ Ази түбиин тэг дундань шахуу оршодог Байгал далай бүхы дэлхэйдэ алдаршанхай.

Байгал дээрэ Бельги, Голланди, Швейцари гэжэ Европейскэ гурбан гүрэнүүдые зэргэлүүлэн табяа һаа, багтахаар юм. Энэ алдарта нуур утаашаа 636 километр, үргэниинь (дунда зэргээр) 74 километр болодог. Тэрэнэй уззэсхэлэн һайхан байгаалитай эрьень 2200 километртэ һунана. Байгалай зээлдэг талмайн 86 шахуу процентнь Бурят-Монголой газарта ороно.

Дэлхэй дээрэ үсөөхэн нуурнууд, Каспи, Арал. Хойто-Америкын: Верхнее-Онтарио, Гурон, Мичиган гэжэ нуурнууд хэмжээгээрээ Байгалтай тэн байха. Байгалһаа гүнзэгы нуур дэлхэй дээрэ үгы. Тэрэнэй эгээн гүнзэгынь 1741 метр болодог.

Байгал хэмжүүргүй ехэ уһатай далай юм. Хэрбээ тэрэнэй һабые гансахан Сэлэнгэ мүрэнэй уһаар дахяад дүүргэхэ болоо һаа, 700 жэл хэрэгтэй.

Эрдэмтэдэй мэдээгээр, Байгал далай бии болоһоор 20 миллион жэл болоо. Тэрээн тухай элдэб хэлэн дээрэ 2 мянга шахуу ном хэблэгдэһэн байха юм. XVIII зуун жэлдэ мэдээжэ аяншан Марко-Поло Байгал тухай бэшээ һэн. Ород зон эгээн түрүүн 1643 ондо Байгалтай танилсаһан байна. Сибирь худар хаанай сүлэһэн протопоп Аввакум эхэн тухай эгээн түрүүн литературнаар бэшэһэн байна.

Байгалай тон ехэ хадань хүн зон тэрээниие далай гэжэ нэрлэдэг юм. Гэбэшье, хайшан гэжэ тиимэ нэрэтэй болоһониинь үшөө мэдэгдэнэгүй. Хитадай түүхэдэ тэрэ «Бэй-хай» (хойто далай) гэжэ нэрлэгдэдэг, түнгүүсүүд тэрээниие «Ламу» (далай), түркнүүд—«Байкуль» (Баян далай), бурят-монголнууд — «Дала-нор» гэжэ нэрлэдэг юм.

336 гол мүрэн ба горхон Байгалда шудхадаг. Гансахан лэ Ангара мүрэн тэрээнһээ урдан гарадаг байгаа. Дэлхэй дээрэ эгээл арюун тунгалаг уһатай энэ мүрэн химда үнэтэй гидроэнерги тон ехээр үгэжэ шадаха байна. Ангара 80 миллиард киловатт-час гидроэнергиин запастай. Тэрэнь Волга, Кама, Дон, Днепр гэжэ ехэ мүрэнүүдэй бултанайнь гидроэнергиин запасһаа холо үлүү ехэ болоно.

Байгал шадарай хада ууланууд мүн лэ айхабтар ехэ баялигтай юм. Тэндэ үнэтэ металлнууд, түмэр, слюда, шулуу нүүрһэн гэхэ мэтэ үнэтэ малтамалнууд бии. Мүн нефть бии хэбэртэйгээр үзэгдэдэг.

Хада уулын хормойгоор, жалгануудаарнь барилгын модон баргадашагүй ехэ. Эндэхи тайгада хандагай, хабарга, гүрөөһэн, баабгай, хэрмэн, үнэгэн, баргажанай суута булган гэхэ мэтын үнэтэ ан гүрөөл элбэг.

Байгал далай соо элдэб янзын амитад ба ургамалнууд тон олон. Тэндэ мянга гаран элдэб түрэлэй амитад, 500 шахуу ургамалнууд бии. Бүхы амитадайнь хахадһаа олонхинь Байгалһаа бэшэ тээ хаанашье дайралдадаггүй. Эндэ амидардаг загаханай эгээн һонирхолтойнь далайн гүн гүнзэгыдэ (600—800 метр) байрладаг тоһон-загаһан (голомянка) болоно. Энэ загаһан Байгалһаа ондоо тээ хаанашье үгы. Тэрэнэй бэе хашарһагүй нюсэгэн ба шэл мэтэ нэбтэ харагдажа байдаг. Энэ загаһан бусад загаһадта адли түрибэлдэг бэшэ, харин амиды жараахайнуудые гаргадаг байна.

Загаһанай агнуури хэхэдэ Байгал ехэ таатай. Тэндэ тула, хилмэ, булуусгай, гутаар, хэдэрэ, алгана, хоолинти, омоли гэхэ мэтын үнэтэ загаһан бии юм. Барингадаг загаһануудай 50 — 60 процентнь омоли болоно. Мүнөө Байгалай загаһа үсхэн улам арьбадхахын тула бодото хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна.

Үзэгдөөгүй гүнзэгы, тунгалаг сэбэр уһатай, ялалзама сагаан сайһан оройтой үндэр хада уулануудаар хүрээлэгдэһэн алдарта Байгал үзэсхэлэн һайханаараа олониие һонирхуулна.

Н. Макаров.

Һүнэй завод

Улан-Удын эгээн һаянай предприяти— һүнэй завод хүдэлжэ эхилээд захалһаар нэгэ хэды һара боложо байна.

Энэ завод сүүдхэ бүхэндэ 10 тонно һү буйлуулха хүсэтэй юм. Зундаа, һүнэй ехээр орожо байха үедэ хоёр халаан соо хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ байһанай ашаар тус завод 5 мянга шахуу түхэригэй олзо түсэбһөө гадуур орулаа. Мүн үйлэдбэрилһэн продукциингаа өөрынь үнэ 1,2 процентээр химдаруулжа шадаа.

Завод шэнэ техникээр хүсэд хангагданхай. Тэрэнэй цехүүд соо хүсэтэ хоёр сепаратор, 1000 литр һү нэгэ доро гашалгаха аппарат, шэл угааха, шэл руу һү юулэхэ машинанууд ба бусад түхеэрэлтэнүүд тодхогдонхой.

Һү хэхэ тусгаар түхеэрэлгэтэй автомашинанууд дүтын Иволгын, Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудһаа таһалгаряагүй һү зөөнэ. Машинаар асаргадаһан һүн лабараторно шалгалта гараһанай удаа, аппаратна цехтэ орулагдажа буйлуулагдана. Завод зөөхэй гаргахаһаа гадна, кефир, айраг, гурбан зүйлэй мороженно, тоһо хэжэ, худалдаа наймаанай организацинуудта тушаана.

Мүнөө заводой эмхитэй коллектив партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ ороолсод, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ мүрысөөндэ мороженно гаргадаг цехын мастер нүхэр Лосева, сепараторна цехын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Заболотная, аппаратна цехын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Кондакова болон бусад түрүүлэн ябана.

Б. Головатских.

Урьһаламжаар шүүбэри түлэгдэнэ

Улан-Удын центральна 301-дэхи нөөсэлэлгын касса СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооходо ба хүгжөөхэ (1951 оной гаргалгын) гүрэнэй урьһаламжын шүүбэритэ 8-дахи тиражын таблицаар ажалшадта шүүбэри түлэжэ захалаа.

Түрүүшын 3 үдэрэй туршада 313434 түхэригэй шүүбэри ажалшадта түлэгдөө. Тэрэ тоодо 25 мянган түхэригэй нэгэ, 10 мянган түхэригэй хоёр шүүбэри тудаа.

В. Михайлов.

Тобшо һонинууд

★ Фёдор Васильевич Кузнецов 22 жэлэй туршада хүдөө ажахыда ходо хүдэлмэрилжэ байна.

Нүхэр Кузнецовой эрхилжэ байһан аймаг хоорондын Сэлэнгын живконторо үбэлжэлгэдэ хүсэд бэлэн болонхой. Малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэһэн, гэр байрануудаа заһабарилжа дүүргэһэн байна.

★ 1955 оной хабар Торнин аймагай «Улаан Тори» колхозой дэргэдэхи ветеринарна пунктые даагшаар Александр Николаевич Улахинов томилогдоһон юм. Нүхэр Улахинов ажалдаа ехэ харюусалгатайгаар хандажа, даажан участогтаа һэргылгын хүдэлмэри хаһа саг соонь хэдэг. Тэрэнэй ашаар элдэб үбшэнһөө малай үхэхэ, гарзалха ябадал үсөөрүүлэгдэһэ.

★ Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой малшад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, мал үсхэбэрилхэ түсэбөө бүхы дээрэнь дүүргэһэн байна. Эндэхи олохон түрүү малшад ажалай нэмэлтэ түлбэри абаа. Жэшээлхэдэ, һаалишад Ж. Мункуева, Х. Дашицыренова, Ц. Натаева болон бусад 15—20 килограмм тоһо абаба.

Мотоциклаар мүрысөөн болобо

Мотоциклаар БМАССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Баргажанай харгыгаар үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөндэ 12 мотоциклистнүүд хабаадалсажа, 75 километр соо урилдаа.

«М-72» маркын мотоциклаар урилдаанда хабаадалсаһан Владимир Бурлаков (ДОСААФ) — нэгэдэхи, Владислав Городецкий (ДОСААФ) — хоёрдохи, Владимир Вакарин («Буревестник»)—гурбадахи һуури эзэлээ. Илангаяа «ИЖ—50» маркын мотоциклаар ехэ һонирхолтой урилдаан болоо. Тиин спортсмен Гатап Дараев (ДОСААФ) — нэгэдэхи, Г. Змановский («Байкал»)—хоёрдохи, Н. Бурлаков («Буревестник»)—гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Тэрэшэлэн «М-1 А», «К-125» маркын мотоциклаар урилдаһан Вишняков (ДОСААФ) түрүүлэн ерээ. Хоёрдохи һуурида «Буревестник» обществын спортсмен В. Мерамкульев гараа.

ДОСААФ-эй нэгэдэхи командынхид командна түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубок абаа. Хоёрдохи һуурине мүн лэ ДОСААФ-эй хоёрдохи командынхид эзэлээ. «Буревестник» обществынхид гурбадахи һуурида гараһан байна. Мүн энэ мүрысөөндэ түс тустаа түрүү һуури эзэлэгшэдтэ I, II, III шатын диплом мүүд болон шангууд барюулагдаа.

А. Бобыкина.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Чехословакида ошоод байна

Орон соогуур аяншалһанайгаа һүүлээр СССР-эй Верховно Соведэй делегаци октябриин 22-ой үглөөгүүр Прагада бусажа ерээ. Советскэ арадай түлөөлэгшэд Чехословакиин индустриальна ба культурна хэдэн томо центрнүүдтэ хүрэһэн, заводуудта, шахтануудта, хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудта ороһон байха юм.

Үйлэдбэриингөө ба олониитын ажал-ябуулгануудые хараадаа абан СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хэдэн булэг боложо хубааралд, Прагын промышленна тус тус предприятинуудта, һургуулинуудта болон культурна эмхи зургаануудта ошоһон байна.

Украинска поэт П. Г. Тычина, МХАТ-ын артистка А. К. Тарасова Прагын хэдэ хэдэн элитэ ехэ уранзохёолшодтой, журналистнүүдтэй, артистнүүдтэй хөөрэлдөө. Делегациин гэшүүд В. Д. Майборода, М. С. Комаров, А. Л. Боборыкин пражска хэдэн предприятинуудта хүрөө. Советскэ эрдэмтэд Ф. Д. Клемент, А. А. Лебедев пражска политехническэ институтта орожо хараа. СССР-эй Совхозуудай министрын орлогшо И. А. Федченко, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. И. Пузанчиков машиннотракторна станцинуудта, хүдөө ажахын кооперативна бригадада хүрэһэн, тэрэшэлэн Чехословакиин хүдөө ажахын министерствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна.

М. П. Тарасов түрүүтэйгээр делегациин зарим гэшүүд Республикын президент Антонин Запотоцкида октябриин 22-то орожо уулзаа. Чехословакиин Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер, СССР-эй хэрэгүүдээр Чехословакида байдаг саг зуурын этигэмжэтэ М. Д. Сытенко тэдэнтэй хамта ябалсаа.

Советскэ парламентска делегациин гэшүүд октябриин 22-ой үдэшэ Национальна театрта орожо, Сметанын зохёоһон «Проданная невеста» гэжэ оперые хараа.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд октябриин 23-да үдэрэй үдын хойто тээ Чехословакиин столицын үзэсхэлэн һайхан юумэнүүдые хараа. Прагые толгойлогшо Адольф Свобода тэдэнтэй хамта ябалсаа. Советскэ айлшад хадаа пражска Кремлиин залнуудта, Прагын уранһайханай галерейнүүдэй нэгэндэ, эртэ урдын ба шухаг номуудай хадагалагдажа байдаг урдын Страговско сүмэдэ ороо, эртэ урдын ба архитектурын памятнигуудые, тэрэшэлэн столицын стадионуудые хараа.

Прагые толгойлогшо Адольф Свобода СССР-эй Верховно Соведэй делегацие үдын хоолоор хүндэлөө. Тэрэ хүндын үедэ Чехословакиин Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер, Национальна суглаанай президиумэй гэшүүд, Прагын городской национальна комитедэй гэшүүд байлсаа.

Столицын ажалшадай зүгһөө Адольф Свобода томо хүсталиһаа ваза делегацида бэлэг болгон баряа.

СССР-эй хэрэгүүдээр Чехословакида байдаг саг зуурын этигэмжэтэ М. Д. Сытенко СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хүндэлэлдэ зорюулан октябриин 23-най үдэшэ уулзалга эмхидхээ.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Югославида ошоод байна

Югославида ошоод байһан советскэ парламентска делегациин гэшүүд «Бечеяц» гэжэ тараашадай ажалай кооперативта октябриин 22-то хүрөө. Кооперативай гэшүүд советскэ айлшадые халуунаар угтаа.

Удаань, СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Нове-Сад городто — воеводиниин автономно хизаарай главна городто хүрэһэн байна.

Советскэ парламентска делегаци октябриин 22-то Белградта бусажа ерээ. Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Эдвард Кардельтай делегациин гэшүүд үдын хойно уулзаа. СССР-һээ Югославида байдаг посол Н. П. Фирюбин уулзалга дээрэ байлсаа.

Югославска талаһаа союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Р. Чолакович, союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүд М. Попович, О. Карабегович, С. Комар, В. Стойнич, тэрэшэлэн советскэ делегациин Югослави соогуур аяншалһаа тэрээнтэй суг ябалсаһан, Югославиин Арадай Скупщинын депутат Р. Недельковнч уулзалга дээрэ байлсаа.

Уулзалгын үедэ Э. Кардель А. П. Волков хоёр үгэ хэлээ.

Союзна гүйсэдхэхэ вечын зүгһөө Советскэ Союзай Верховно Соведэй делегацие амаршалжа байхадаа би ехээр баяснаб. Социализмын түлөө, һайн ажабайдалай түлөө манай ажалшадай хэжэ байһан тэмсэлые, манай хүнүүдэй оролдолго, түйлалта болон дутагдалнуудые таанад зарим зэргээр мэдэжэ абаа ёһотойт гэжэ би найданаб.

Арадуудай дам хоорондоо һайнаар танилсан, харилсан ажаллалгаа хүгжөөхынь тулада, илангаяа социализмын түлөө тэмсэжэ байһан оронуудта шухала гэжэ бидэнэр бодомжолнобди.

Манай орондо таанадай ерээд байлга Советскэ Союзай ба Югославиин хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала нүхэсэл боложо үгэхэ, бэе бэеэ һайнаар мэдэлсэдэг болохдоомнай туһалха байха гэжэ Кардель хэлээ.

Советскэ депутадуудай Югослави соогуурхи аяншалгые тон һайнаар эмхидхэһэнэйнь түлөө харюугай үгэ хэлэхэдээ А. П. Волков баясхалан хүргөө. Хаа-хаанагүй бидэниие тон һайнаар угтаа. Промышленностиин, культурын, искусствын хүгжэлтые делегаци бүхы гэшүүд ехээр һонирхоо. Эдэнэй хүгжэлтэ югославска арадай тон ехэ оролдолго гаргажа байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын бүхы республиканүүдта Югославиин арадууд советскэ арадтай бата бэхи, үнэн зүрхэнэй ханилалгые харисаатай байһые бултадаа эрмэлзэнэ гэжэ А. П. Волков хэлээ.

Белградска районой Арадай комитедэй түрүүлэгшэ Милош Минич советскэ парламентска делегацие октябриин 22-ой үдэр үдын хоолоор хүндэлөө.

***

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ А. П. Волков түрүүтэй советскэ парламентска делегаци бусахынгаа урда тээ Союзна Арадай Скупщинын түрүүлэгшэ Моше Пьяде гэгшэдэ орожо уулзаа. Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшонор Э. Кардель, Р. Чолакович, Союзна Арадай Скупщинын түрүүлэгшын орлогшо В. Симич, Союзна Арадай Скупщинын депутадууд, Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүд энэ уулзалга дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Белградһаа бусаба

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Эхэ ороноо бусахаяа тусгаар самолёдто һуугаад октябриин 24-нэй үглөөгүүр Белградһаа гараа.

ФНРЮ-гэй Арадай Союзна Скупщинын союзна вечын түрүүлэгшэ В. Зеченич, союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн В. Стойнич, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй секретариин орлогшо Х. Бркич, Белградай арадай комитедэй түрүүлэгшэ М. Минич, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй секретариадай бурин эрхэтэ министр Д. Джурич, ФНРЮ-гэй Арадай Союзна Скупщинын депутадууд Р. Недельковнч, Б. Цветинович болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд Земунска аэродром дээрэһээ делегацие үдэшөө.

СССР-һээ Югославида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол Н. П. Фирюбин, Белградтахи советскэ посольствын харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон югославска хэблэлэй түлөөлэгшэд делегацие мүн лэ үдэшэлсээ.

Советскэ парламентска делегацие толгойлогшо А. П. Волков аэродром дээрэ доро дурсагдаһан мэдүүлгэ хэбэ:

Хүндэтэ ханинар! Хани һайнаар угтаһанайтнай түлөө Арадай Союзна Скупщинада, Югославиин правительстводо, югославска бүхы арадта СССР-эй Верховно Соведэй делегациин зүгһөө үнэн зүрхэнэй баясхалан Югославиин Арадай Федеративна Республикын газар дээрэһээ мордохынгоо урда тээ хүргэнэб. Советскэ Союзай арадуудта Югославиин арадуудай үнэн зүрхэнэй ба хани ёһоной мэдэрэлтэй байһыень иимэ хани халуун угтамжаа таанадай элээр харанабди.

Югославиин арадуудтай хэтэдээ хани барисаатай байһые советскэ хүнүүдэй үнэн зүрхэнһөө ехээр эрмэлзэдэг байһан тухайнь, хүндэтэ нүхэд, таанадые найдуулхые зүбшөөгыт. Шэнэ социалистическэ Югославиие байгуулха хэрэгтэ саашадаа ехэ амжалта түйлахыетнай таанадта, таанадаар дамжуулан Югославиин бүхы арадуудта хүсэнэбди. Югославиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан хэтэдээ хүгжэн бэхижэжэ байг лэ!

(ТАСС).

Арадай Политическэ Консультативна Соведэй Бүхэхитадай комитедэй бюрогой заседани

Арадай Политическэ Консультативна Соведэй Бүхэхитадай комитедэй бюрогой үргэн заседани октябриин 22-то Пекиндэ болоо гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна.

Мүнөө үеын оршон байдал тухай Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Эньлай заседани дээрэ элидхэл хээ. ... ажахын үйлэдбэриин кооператив... жэшээтэ Уставай проект тухай ... дөө ажахын министр Ляо Лу... элидхэл хээ.

(ТАСС).

Синьхуа агентствын буруушаалга

Синьхуа агентство октябриин 23-да Пекинһээ иигэжэ мэдээсэбэ: «сэрэгэй 100 тонно зэбсэг хэрэгсэл» Хитадай Арадай Республикаһаа Египедтэ октябриин 20-до асаргадаа гэжэ американска Юнайтед Пресс агентство Суэцкэ каналай ... мүн лэ энэ үдэр мэдээсээ. Энэ... дээсэл шал худал гэжэ Си... агентстводо мэдээжэ болоһон...

(ТАСС).

Германска Демократическа Республикын премьер-министр Отто Гротевольтой СССР-эй посол уулзаба

Германска Демократическа Республикын премьер-министр Отто Гротеволь СССР-һээ ГДР-тэ байдаг посол Г. М. Пушкинтэй октябриин 22-то урижа уулзаа. Дүрбэн гүрэнэй Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевскэ зүблөөн дээрэ германска асуудалай зүбшэн хэлсэгдэхээ байһантай дашарамд... дан Советскэ Союзые, мүн Германска Демократическа Республ... һонирхуулжа байһан асуудалн... намжануудаа тэдэнэр хөөр... байна гэжэ АДН агентство ... сэнэ.

(ТАСС).

Американска тагнуулай центрын агентнууд Польшодо арестовалагдаба

ВАРШАВА, октябриин 24. (ТАСС). Американска тагнуулай центрын хоёр агент И. Дячук, Ч. Бярдский гэгшэдые Польшын ниитын аюулгүйе сахиха органууд арестовалаа гэжэ польско газетэнүүд мэдээсэнэ. Энэ центр Франкфурт-на-Майне шадар байдаг юм. Эдэ агентнууд тагнуулай хүдэлмэри хэхын тулада байгша оной сентябрьда Польша руу нюусаар эльгээгдэһэн байгаа. Американска... нуулай офицернүүдэй хүтэл... эдэ агентнууд тусхай ба... гараһан, хуурмаг докуме... дээр болон тагнуул хэхэ... хэрэгсэлнүүдээр хангагдаһан ... гаа.

Мүрдэлгын дүүрэһэнэй һүүл... американска тагнуулшад сүүд... тэхэ байна.

Багдадска хэлсээндэ Иранай хамжан оролсохо тухай хуулиин проектые Иранска меджлис һайшаа...

Багдадска хэлсээндэ Иранай хамжан оролсохые хараалһан правительствын хуулиин проектые Иранска меджлис октябриин 23-да ... шаагаа.

(ТАСС).

Камбоджын королевскэ правительствын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 24. (ТАСС) Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын Сингапурһаа дамжуулһанай ёһоор, «Коломбын түсэбэй» консультативна комитедэй һаябын һэн боложо дүүрэһэн сессидэ хабаадаһан Камбоджын королевскэ правительствын делегат иигэжэ ... лээ. Камбоджа хадаа СЕАТ... (Зүүн Урда Азидахи сэрэгэй ... лэл.—Ред.) гэшүүн боложо с... гүй юм. Камбоджын полити... дда мүнөө үедэ —ёһотойл нейт... на байха политика болоно».

СССР-эй ба Франциин футболистнуудай уулзалга

Энэ жэлэй сезондо уласхоорондын уулзалгануудай болоходо Советскэ Союзай ба Франциин футбольно суглуулагдамал командануудай илагдангүй гараһан байгаа. Тиин октябриин 23-да Москвада эдэ хоёр ороной командануудай наадахадань футболдо дуратайшуул тон ехээр һонирхоо. «Динамо» гэжэ центральна стадионой трибунануудые дээрэ хүн зон тон олоор суглараа. Харагшадай дунда Францииһаа, харин бусад оронуудһаа ерэһэн олон туристнууд байлсаа.

Наадалгань заншалһаа ондоошоогоор эхилээ. Советскэ Союзда айлшаар ерээд байһан францускэ элитэ артист Жерар Филип бүмбэгэ түрүүлжэ сохин сасуугаа, трибунада гаража ехэ оронойхилойнгоо дунда һууряа эзэлэн һуугаа. Иигэжэ эхилхые айлшад хүсэһэн байна.

Нааданай эхилһэнэй хойшоохи түрүүшын минутануудта советскэ командын талада тулалдаан болоо. Гэбэшье, уданшьегүй алишье талынгаа хубида тулалдадаг болоо. Францууудай голой дохтолгошон Р. Копа ехэ шадамараар наадаа. Нэгэ шанга тулалдаанай үедэ хоёр хамгаалалтшадһаа булгалаан гараад, СССР-эй суглуулагдамал командын ворота руу бүмбэгэ тон шадамараар сохижо оруулһан байна.

Советскэ футболистнууд улам эдэбхитэйгээр наадажа нүгөө талынгаа воротае шангаар добтолон ороо. Добтолгын үедэ Франц... бүмбэгэгүйгөөр гүйжэ ябаһан... никовые тоогтоожо ороһон б... Тинхэздэнь, англиска судья А... ялын сохилго хэхэ гэжэ ш... Французска наадагшад ворот... гаа урдуур жэрылдэн жагсаа... бэшье, хажуу тээшэнь сохиһон б... гые Стрельцов шадамараар ... абажа, Франциин суглуул... командын ворота руу сэхэ с... оруулаад, 1 : 1 гэһэн тоотой б... Наадалгын хоёрдохи хахаде... лэн сасуу советскэ команда ... нэмэжэһэн байна. Добтолг... шэ Татушин полиин баруун т... бүмбэгэ туугаад, ворота руу... хододь, голой добтолгошон Н. ... тиин тархяараа сохихо хоёрдохи ... бэгэ тэдэнэй ворота руу ор... Советскэ футболистнуудай ех... хитэйгээр наадахада, франц... шадамараар ба нэтэрүүгээр хам... лалга хээ.

Тиигэжэ байтараа, Франц... манда добтолго хэжэ ороо. Т... дэнь, Р. Копа мүн лэ шадам... наадажа, советскэ командын ... та руу хоёрдохёо бүмбэгэ о... оруулаа. Командануудай ... оролдолго гаргаашье һаань, ... 2:2 гэһэн тоотойгоор тэнсэжэ ...

Шадамар бэрхээр наадаһан ... ветскэ ба францускэ футбол... дые харагшад халуунаар ам... лаа.

(ТАСС).

Шатараар эхэнэрнүүдэй уласхоорондын турнир

Дэлхэйн бэрхэ бэрхэ эмэгтэй шатаршадай мүрысөөнэй арбан дүрбэдэхи тур октябриин 22-то болоо.

Рубцова (СССР) Грессер (США) хоёрой парти түрүүн дүүрээ. Американска шатаршан 25-дахи ябадалдаа шүүгдэбэ гэжэ мэдэрээ.

Борисенко венгерскэ шатаршан Кертесттэй сагаанаар наадаа. Советскэ шатаршан шадамар бэрхээр добтолго хэжэ. 40-дэхи ябадалдаа нүгөөдөө шүүгээ.

Американска шатаршан Карфф Вольпертээ хараар наадаад, партиингаа эхиндэ нэтэрүү шангаар хамгаалаалга хэжэ болобошье, удаань алдуу хээ. Тиигээд, партинь хойшолуулагдаа. СССР-эй чемпионка Булюу байдалтай ба хоёр хубүү үлүүтэй үлэһэн байна.

Югославска шатаршан Лазаревич Гурфинкелиие (СССР) шүүгэ... луй (Польша) Келлер-Герм... (ГДР) шүүгдэбэ. Зворыкина (С... Суха (Чехословаки) гэгшые, ... скерк (Голланди) Боло де ... ниие (Аргентина) шүүгээ. ... партинуудынь дүүрэнгүй хойш... лагдаа.

Арбан дүрбэдэхи турай һүүлээр дурсагдаһан шатаршад иимэ ябаа: Борисенко (СССР)— ба болохо 14 очкоһоо 10,5 оч... Вольперт (СССР) абажа боло... очкоһоо 10 очкотой, Келлер-Герм (ГДР) Рубцова (СССР) хоёр ... болохо 14 очкоһоо тус бүрид... очкотой, Лазаревич (Югославия) һаа 9,5 очкотой болоһон байна.

(ТАСС).

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00595. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 543